

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษา
สามารถเปลี่ยนแปลง
โลกได้อย่างไร
ประเด็นท้าทาย
สำหรับการจัดการศึกษา
ในอนาคต

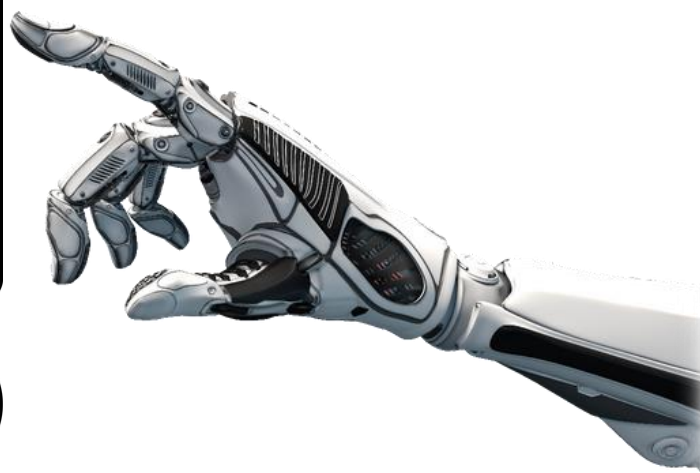

เคลื่อนไหวต่างประเทศ
บทความพิเศษ
บทความแปล

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

WWW.BIC.MOE.GO.TH

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร 0 2628 5646 ต่อ 122 - 124 โทรสาร 0 2281 0953
www.bic.moe.go.th

วารสาร

ความร่วมมือ กับต่างประเทศ

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

อาคารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อาคาร 5)
ถ.ราชดำเนินนอก คูสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 02 628 5646 - 9, 02 281 0565
โทรสาร 02 281 0953
<http://www.bic.moe.go.th/>

จากบรรณาธิการ

การศึกษาสามารถเปลี่ยนโลกได้จริงหรือ? ในช่วงเวลา 70 ปีที่ผ่านมา โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เป็นช่วงเวลาแห่งความตึงเครียดที่เกิดขึ้นทั่วโลก ทำให้ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความสงบสุขและอนาคตของโลก อาจดูเหมือนเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างไม่เคยมีมาก่อน มนุษยชาติของเรากำลังเผชิญหน้ากับประเด็นท้าทายใหม่ๆ โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติขององค์การยูเนสโก (UNESCO Institute for Statistics) ระบุว่า เด็กและคนหนุ่มสาวที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนมีจำนวน 263 ล้านคน ขณะที่อีก 617 ล้านคนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของการรู้หนังสือและคณิตศาสตร์ ส่วนประชากรวัยผู้ใหญ่ 750 ล้านคนไม่ได้รับการศึกษา และเด็กผู้หญิงยังคงมีแนวโน้มมากกว่าเด็กผู้ชายที่ไม่เคยได้เข้าโรงเรียน ทว่าทั่วโลกยังมองว่าการศึกษามีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม ความไม่เท่าเทียม ความยากจน การก่อการร้ายและความขัดแย้ง อันจะนำไปสู่ความเป็นพลเมืองโลกและการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การยูเนสโกจึงเป็นองค์กรหลักในเรื่องของการขับเคลื่อนศึกษาระดับโลกตามเป้าหมายที่ 4 วาระปี พ.ศ.2573 (Education 2030) ที่สร้างหลักประกันว่าทุกคนจะมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมุ่งเน้นเป็นพิเศษในการสร้างความมั่นใจว่าจะไม่มีใครถูกทอดทิ้ง

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศฉบับนี้ มีเนื้อหาที่น่าสนใจที่คัดสรรมาจากวารสารยูเนสโกคูเรีย ฉบับประจำเดือนมกราคม - มีนาคม 2562 และฉบับเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2562 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาที่จะช่วยในการสร้างสันติภาพ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ยังนำเสนอบทความพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวัฒนธรรม รวมถึงความร่วมมือต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศอีกด้วย

ท่านผู้อ่านสามารถติดตามอ่านวารสารความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งฉบับปัจจุบัน และย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ www.bic.moe.go.th

วาระความร่วมมือกับต่างประเทศ ฉบับเดือนสิงหาคม – กันยายน 2562

ความเคลื่อนไหว

- 1** การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก
โดย รัชนิทร์ พงศ์อุดม
สุปราณี ค่ายวง
- 5** มุมมองจากการทำงานร่วมกับศูนย์ภายใต้อุปถัมภ์ขององค์การยูเนสโก
โดย กุณทิกา พัชรชานนท์
พนิดา ทวีลาภ
- 11** กระทรวงศึกษาธิการกับการขับเคลื่อนวาระการศึกษาโลกเพื่อโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง
โดย กชกร คัดตพันธ์ อาลีฟีแอร์

- 13** โครงการผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศ
โดย ฐานิสรา สันตยานนท์

- 15** โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศไทย-ญี่ปุ่น ประจำปี 2562
โดย กนกวรรณ แก้วนลินญ

- 19** บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาภาษาเกาหลี ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
โดย กนกวรรณ แก้วนลินญ

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ ฉบับเดือนสิงหาคม – กันยายน 2562

บทความพิเศษ

- 21** รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี “เพราะครูคุณภาพ สร้างคนคุณภาพ”
โดย จุไรรัตน์ แสงบุญนำ
- 27** ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์
โดย สาวิตรี สุวรรณสถิตย์
- 33** การดำเนินโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
โดย วันชัย คุ่มสมบัติ

บทความแปล

- 41** สันติภาพเป็นเรื่องที่สอนกันได้หรือไม่
(The UNESCO Courier- ม.ค.-มี.ค. 2018 p.16-17)
แปลโดย จงจิต อนันต์คูศรี
- 43** แผนที่นำทางเปลี่ยนโลก
(The UNESCO Courier- ม.ค.-มี.ค. 2018 p.24-25)
แปลโดย เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์
- 45** การศึกษา: พื้นฐานที่สำคัญของสิทธิมนุษยชน
(The UNESCO Courier- ต.ค.-ธ.ค. 2018 p.22-23)
แปลโดย เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์
- 47** การศึกษาสำหรับผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติ: สิทธิมนุษยชนที่มีอาจเพิกถอนได้
(The UNESCO Courier- ต.ค.-ธ.ค. 2018 p.47-49)
แปลโดย พิศवास ปทุมต์ตังษ์

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือ ของสมาชิกเครือข่ายการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก

โดย * รัชนิทก์ พงศ์อุดม

** สุปราณี คำยวง

Since wars begin in the minds of men and women, it is in the minds of men and women that the defences of peace must be constructed.
(UNESCO Constitution)

ธรรมนูญของยูเนสโกได้กล่าวถึงความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกแห่งสันติภาพเพื่อเป็นเกราะป้องกันมนุษย์จากการก่อสงครามและการใช้ความรุนแรง โดยยูเนสโกดำเนินการโครงการต่างๆ ในระดับนานาชาติเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องสันติภาพผ่านการสร้างนวัตกรรมด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมเป็นสื่อในการถ่ายทอดแนวคิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

* นักวิเทศสัมพันธ์ ชำนาญการ

** นักวิเทศสัมพันธ์ ชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนสมาชิกเครือข่ายเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ หรือ UNESCO Associated School Network (ASPnet)

ถือเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการถ่ายทอดและสร้างความตระหนักในเรื่องสันติภาพแก่เด็กและเยาวชน โดยเครือข่ายโรงเรียน ASP ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2496 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปัญหาท้าทายของโลกให้แก่เด็กและเยาวชน กระตุ้นการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและสันติภาพระหว่างชาติ โดยให้สถานศึกษาที่เป็นสมาชิกโครงการในแต่ละรัฐสมาชิกของยูเนสโกจัดทำโครงการพิเศษและจัดกิจกรรม เพื่อเป็นต้นแบบในการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาโลกของสหประชาชาติ เช่น เรื่องสิทธิมนุษยชน สันติภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ปัจจุบันมีโรงเรียนสมาชิก ASP มากกว่า 11,500 แห่ง ใน 182 ประเทศ ที่นอกจากจะดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรมแล้วยังให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ การศึกษาที่มีคุณภาพ และการศึกษาเพื่อการเป็นพลเมืองโลกอีกด้วย

การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติฯ จัดประชุมเครือข่าย ASP ทุกปี โดยในปี 2562 เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของยูเนสโก เพื่อความก้าวหน้าทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามกรอบสหประชาชาติ ในการบรรลุเป้าหมายด้านการศึกษา สำหรับปี 2030 (Education 2030) รวมทั้งพิจารณาเห็นว่า ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้น การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือของสมาชิก ASP จึงมุ่งเน้นพัฒนาเครือข่ายผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสมาชิกได้แลกเปลี่ยน และเสนอแนวปฏิบัติที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบสหประชาชาติ

ประเทศไทยได้สมัครเป็นสมาชิกของโครงการ ASPnet ตั้งแต่ พ.ศ. 2501 อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ (National Commission for UNESCO) ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาเข้าร่วมเครือข่ายจำนวน 128 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม และสถาบันอาชีวศึกษา โดยสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ ประสานงาน จัดประชุม/สัมมนาในระดับชาติโครงการ ASPnet การจัดส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดอบรม/ ค่ายเยาวชน/ กิจกรรมระหว่างประเทศ เพื่อให้สถานศึกษาภายใต้โครงการ ASPnet ที่สนใจสามารถสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรม/ สัมมนาในเวทีนานาชาติ เป็นต้น

แผนยุทธศาสตร์ของ ASP

ยูเนสโกได้กำหนดยุทธศาสตร์ของ ASPnet ระหว่าง พ.ศ. 2557 – 2564 (ASPnet Strategy 2014 – 2021) คือ การเสริมสร้างเครือข่ายโรงเรียนในระดับโลกเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาท้าทายระดับโลก และสร้างความเป็นพลเมืองโลกและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (Global Network of Schools addressing Global Challenges: Building Global Citizenship and promoting Sustainable Development) ทั้งนี้ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะรับมือกับปัญหาท้าทายของโลกในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น จึงต้องส่งเสริมความรู้และทักษะ เพื่อให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงการสร้างทัศนคติและพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างสันติภาพ การพัฒนาที่ยั่งยืน และพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม

สืบเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ Millennium Development Goals (ค.ศ. 2000 – 2015) ยูเนสโกก็ได้กำหนดเป้าหมายด้านการศึกษาไว้รองรับหรือ Post - 2015 Global Education Agenda ซึ่งเน้นเป้าหมายที่มากกว่าการสร้างคุณภาพและการเข้าถึงการศึกษา นั่นคือ การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship Education – GCE) และการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development – ESD) ทั้งนี้ ยูเนสโกต้องการให้เครือข่ายโรงเรียน ASP ได้พัฒนาความรู้ ค่านิยม และทักษะแก่เยาวชนในเรื่องสันติภาพสิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหัวข้อหลักที่สหประชาชาติและยูเนสโกให้ความสำคัญมาก นอกจากนี้ยังส่งเสริมความเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างผู้ประสานงานระดับชาติของ ASP สำนักเลขาธิการแห่งชาติฯ และโรงเรียนเครือข่าย ASP เพื่อแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างกัน

การประชุมฯ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2562 ณ โรงแรมนุโว ซิตี้ กรุงเทพฯ โดยมีนางสาวศรียา อมตวิวัฒน์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติฯ เป็นประธานกล่าวเปิดการประชุม และได้กล่าวบรรยายสรุปเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ซึ่งสหประชาชาติได้กำหนดขึ้นระหว่างปี 2016-2030 ต่อเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ Millennium Development Goals (ค.ศ. 2000 – 2015) โดย SDGs มีเป้าหมาย 17 ข้อที่ครอบคลุมเนื้อหาด้านสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม ความยากจน ฯลฯ ตามกรอบของ 5 Ps คือ

- ★ ประชาชน (People) ให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจน ความหิวโหย ความเหลื่อมล้ำ
- ★ ความมั่งคั่ง (Prosperity) เน้นความเป็นอยู่ที่ดี คุณภาพชีวิตที่ดี พัฒนาเศรษฐกิจและการงานที่เหมาะสม
- ★ โลก (Planet) การดูแลรักษา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ การใช้พลังงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ★ สันติภาพ (Peace) การสร้างสันติภาพและความยุติธรรม
- ★ ความเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ การที่จะบรรลุเป้าหมายได้ ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันขับเคลื่อน รวมถึงในสถานศึกษาเองก็เช่นกัน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องมีความรอบรู้ในประเด็นระดับนานาชาติ เพื่อที่จะสามารถปรับตัว และเรียนรู้การพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป

ASP กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นางสาวจัวร์ตัน แสงบุญนำ อธิการบดีกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวปาฐกถาเรื่อง บทบาทของ ASPnet กับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยกล่าวถึงรูปแบบความร่วมมือในระดับนานาชาติซึ่งปัจจุบันที่มีการรวมกลุ่มของประเทศทั่วโลก เช่น สหภาพยุโรป (EU) ประชาคมโลกอย่างสหประชาชาติ และยูเนสโก หรือในระดับภูมิภาค เช่น อาเซียน เป็นต้น ล้วนแล้วแต่แสดงถึงความร่วมมือเพื่อเป้าหมายที่จะไปสู่การพัฒนาทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐสมาชิกของสหประชาชาติ และยูเนสโก รวมถึง ASPnet จึงถือเป็นความร่วมมือที่จะดำเนินการตามแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนา และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสมาชิกของเครือข่าย ที่ผ่านมากิจกรรมของโครงการ ASP เป็นกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร เช่น การจัดการทรัพยากรประมง การจัดการน้ำ การแก้ปัญหา การแสดงละคร การจัดบรรยาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิเรื่องสันติภาพ การสร้างประชาธิปไตย การสนับสนุนให้นักเรียนมีเพื่อนทางจดหมาย/อีเมล เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเยาวชน โครงการค่ายเยาวชน อนุรักษ์มรดกโลก การจัดงานฉลองในโอกาสวันสำคัญ เช่น วันสหประชาชาติ การเจรจาความร่วมมือ ASPnet School Twinning กับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ขยายความร่วมมือรูปแบบของการช่วยเหลือไปยังโรงเรียนที่ด้อยโอกาสภายใต้โครงการโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง ซึ่งโรงเรียน ASP หลายแห่งในฐานะโรงเรียนพี่ จะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนที่ด้อยโอกาสและอยู่ในถิ่นทุรกันดารทั้งในเชิงวิชาการ การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเรียน การสอน การให้บริการด้านสาธารณสุข นันทนาการ และ ความเอื้ออาทรต่างๆ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมของ ASP ที่ผ่านมามีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติทุกเป้าหมาย ดังนั้น บทบาทสถานศึกษา ASP จึงต้องประสานงานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูคณาจารย์ ทั้งภายใน/ระหว่างโรงเรียนที่มีความสนใจเดียวกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Network) ส่งเสริมให้เด็กได้รับโอกาสและแสดงศักยภาพ ผลักดันให้มีการจัดทำแผน/โครงการ ร่วมกัน (Action Plan) รวมถึงการประยุกต์และเชื่อมโยงกิจกรรมไปยังโครงการของยูเนสโก เช่น มรดกโลก พื้นที่สงวน ชีวมณฑล โครงการสมุทรศาสตร์ เป็นต้น อธิการบดีกระทรวงศึกษาธิการได้ทิ้งท้ายไว้ว่า จะต้องตื่นตัว เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ปรับทัศนคติ และคิดบวก เพื่อให้มีความสุขกับการทำงานและการใช้ชีวิต

การสวนหัวข้อ การขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ซึ่งเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ การดำเนินงานที่เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจากวิทยากร 2 ท่าน ได้แก่ ดร. มลฤดี สระฐาน ภาควิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้หัวข้อ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาสู่ความยั่งยืน และนางอริยสิริ พิพัฒน์นรา ประธานคณะกรรมการมูลนิธิครอบครัวพอเพียง เกี่ยวกับการดำเนินโครงการครอบครัวพอเพียงสู่สถานศึกษาและชุมชน

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาสู่ความยั่งยืน

ซึ่งองค์การสหประชาชาติทุลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้าน “การพัฒนามนุษย์” โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ในหลวง ร. 9 เมื่อ พ.ศ. 2549 และข้อเสนอจากรายงานการพัฒนาคน 2550 โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และหลักคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนา โดยดร. มลฤดี สระฐาน ได้กล่าวถึงหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันประกอบด้วย Input คือ ความรู้ และคุณธรรม ไปสู่ Process คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อนำไปสู่ Output คือ เกิดความสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมซึ่งครอบคลุมกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 ข้อของสหประชาชาติอย่างครบถ้วน ทั้งนี้ เมื่อนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่โรงเรียน เป้าหมายนักเรียนอุปนิสัยพอเพียง คือ มีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานจะต้องมีความร่วมมือทั้งจากสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ในส่วนของ SDG ก็เช่นกัน อาจเริ่มจากพิจารณากิจกรรมในชีวิตประจำวัน ว่าพฤติกรรมต่างๆ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อใด และควรปรับเปลี่ยนหรือส่งเสริมอย่างไรให้เกิดพฤติกรรมที่ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมมากขึ้น.

โครงการครอบครัวพอเพียงสู่สถานศึกษาและชุมชน

นางอริยสิริ พิพัฒน์นรา ได้กล่าวถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาของมูลนิธิครอบครัวพอเพียง ซึ่งได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานความคิดสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมในเรื่องสถาบันทางศาสนา วัฒนธรรม พระมหากษัตริย์ สิ่งแวดล้อม ประชาธิปไตย สังคม และเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ มีโรงเรียน/สถานศึกษาทั่วประเทศ เข้าร่วมกิจกรรมหลายแห่ง ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การรวบรวมห่วงระบองเครื่องดีมีเนียมไปบริจาคเพื่อจัดทำขาเทียม การกำจัดขยะมูลฝอย การรณรงค์ไม่ใช้พลาสติก การกำจัดขยะในแม่น้ำ การส่งเสริมวินัยจราจร การจัดกิจกรรมเนื่องในวันต่อต้านการคอร์รัปชัน การดำเนินกิจกรรมอาสาสมัครต่างๆ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมหลากหลายเหล่านี้ ช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์ให้ผู้อื่นและชุมชนโดยไม่ต้องการผลประโยชน์ตอบแทน นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และขยายเครือข่ายศูนย์ครอบครัวพอเพียง โครงการศาสตร์กษัตริย์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ไปยังโรงเรียน/สถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั่วประเทศ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการเสริมสร้าง ASPnet เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ช่วงระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติระหว่างสถานศึกษา ASP โดยมีนางจรรยารัตน์ สุวรรณภูลสิทธิ์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติมอนเตสซอรี อคาเดมี และผู้ประสานงาน ASP ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นวิทยากร ได้นำผู้บริหารและครูร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ที่ประชุมเน้นแนวทางการดำเนินงานภายใต้ 3 หัวข้อหลักที่เป็นประเด็นความสนใจของยูเนสโกและสหประชาชาติ คือ การส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย การอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมวัฒนธรรมสันติภาพ โดยผู้เข้าร่วมการประชุมได้แลกเปลี่ยนและนำเสนอโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องพร้อมต่อยอดความเชื่อมโยงไปยังเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ รวมถึงกระชับและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโกทั้งในประเทศ และต่างประเทศ หากโรงเรียนสมาชิกมีแนวปฏิบัติที่ดี จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมระดับนานาชาติ รวมทั้งโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียน ASP ทั่วโลก

พิธีปิดการประชุมโดยนางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวเน้นย้ำความร่วมมือระหว่างเครือข่าย ASP และการบูรณาการกิจกรรมของโรงเรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้สอน เพราะกิจกรรมหลายอย่างโรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว ทั้งนี้ โรงเรียนจะต้องมีการประสานงานอย่างต่อเนื่องผ่าน ASP Coordinator ของแต่ละโรงเรียน ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนผู้ประสานงานรวมถึงผู้บริหารตลอดเวลา ดังนั้น จึงต้องมีการติดตามข้อมูลข่าวสารและผู้ถ่ายทอดงานที่จะสานต่อความร่วมมือต่อไป

มุมมองจากการทำงาน ร่วมกับศูนย์ภายใต้อุปถัมภ์ ขององค์การยูเนสโก

โดย * กุลกิกา พิชรชานนท์

** พนิดา ทวีลาภ

*** ชนิตดา หุ้ณสวัสดิ์

**** สุปรานี คำยวง

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) เป็นองค์การชำนาญพิเศษแห่งหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2489 มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ปัจจุบันมีรัฐสมาชิกทั้งสิ้น 193 ประเทศ จุดมุ่งหมายในการก่อตั้งองค์การยูเนสโกเพื่อส่งเสริมสันติภาพ ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือของนานาชาติทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อให้ทั่วโลกเคารพในความยุติธรรม กฎหมาย สิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์พึงมี โดยไม่ถือเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา ตามกฎบัตรสหประชาชาติ องค์การยูเนสโก ดำเนินการโดยอาศัยเครือข่ายประชาชน สถาบัน และหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งเน้นและขยายผลการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผ่านองค์การ/หน่วยงานภายใต้ยูเนสโก รวมถึงศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยภายใต้ยูเนสโกทั้ง 2 ประเภท โดย

○ **ศูนย์ฝึกอบรมและวิจัย ประเภทที่ 1 (Category I institutes and centres)** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยูเนสโก เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของรัฐสมาชิกโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ศูนย์ประเภทดังกล่าวอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของยูเนสโก และได้รับการสนับสนุนจากยูเนสโก ทั้งเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินโครงการต่างๆ

○ **ศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยภายใต้ยูเนสโก ประเภทที่ 2 (Category II institutes and centres under the auspices of UNESCO)** เป็นหน่วยงานที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของยูเนสโก แต่เกี่ยวข้องกันผ่านการดำเนินการที่ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ศูนย์ประเภทที่ 2 มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ ของยูเนสโก เช่น การเสริมสร้างศักยภาพผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลการวิจัยและการฝึกอบรมต่างๆ ทั้งนี้ ศูนย์ประเภทที่ 2 มิได้อยู่ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของยูเนสโก อีกทั้งมิได้ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ และมีได้รับงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการจากยูเนสโก

* นักวิเคราะห์สัมพันธ์ ปฏิบัติการ

** นักวิเคราะห์สัมพันธ์ ปฏิบัติการ

*** นักวิเคราะห์สัมพันธ์ ชำนาญการ

**** นักวิเคราะห์สัมพันธ์ ชำนาญการพิเศษ (หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ)

ศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียและแปซิฟิกเพื่อยูเนสโก ประเทศญี่ปุ่น

เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม - 1 กันยายน 2562 นางสาวกณทิกา พัชรชานนท์ นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ ได้เดินทางไปประเทศญี่ปุ่น เพื่อศึกษา เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียและแปซิฟิกเพื่อยูเนสโก หรือ ACCU ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2514 ณ กรุงโตเกียว โดยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของญี่ปุ่น ศูนย์ดังกล่าวจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกตามหลักการของยูเนสโกที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างประชาชนในภูมิภาค และดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของยูเนสโก โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 4 (SDG4) นอกจากนี้ ACCU ยังได้ร่วมมือกับประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ในการพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมทั้งมรดกที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ การรักษาสีงแวดล้อม และการบรรเทาความยากจน ACCU มีสำนักงานอยู่ 2 แห่ง คือ กรุงโตเกียวและนารา โดยสำนักงานนารา (Cultural Heritage Protection Cooperation Office in Nara Asia-Pacific Cultural Centre for UNESCO: ACCU Nara) ดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในส่วนของสำนักงานโตเกียวจะเน้นด้านการศึกษา เนื่องจาก ACCU ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการของโรงเรียนสมาชิกเครือข่ายเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก (UNESCO ASPnet Schools) ของประเทศญี่ปุ่นด้วยและได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านการศึกษา ร่วมกับหน่วยงาน/องค์กร/สถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกในภูมิภาค เช่น โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศ (International Educational Exchange Programme) สหประชาชาติจำลอง (the Model United Nations: MUN) การส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) การพัฒนาชุมชนผ่านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ SMILE Asia Project

ในส่วนของประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประเภทที่ 2 เป็นแห่งแรก ได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมดาราศาสตร์นานาชาติ (International Training Centre in Astronomy under the Auspices of UNESCO) ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ตามมติที่ประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 38 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2558 โดยศูนย์ดังกล่าว อยู่ในความดูแลและบริหารจัดการของสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2562 ได้มีพิธีเปิดศูนย์ฝึกอบรมดาราศาสตร์นานาชาติอย่างเป็นทางการ โดยได้รับเกียรติจาก Mr.Xing Qu รองผู้อำนวยการองค์การยูเนสโก เป็นประธาน และนางสาวศรียา อมตวิวัฒน์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติยูเนสโก พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ITCA เข้าร่วมพิธีเปิด

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สต.สพ.) ซึ่งปฏิบัติงานในฐานะสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (Secretariat of the National Commission for UNESCO) ได้มีโอกาสส่งเจ้าหน้าที่ในสังกัดที่รับผิดชอบงานความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศได้เดินทางไปศึกษา เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ภายใต้ยูเนสโก ประเภทที่ 2 (Category II) จำนวน 2 แห่ง คือ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียและแปซิฟิกเพื่อยูเนสโก (Asia-Pacific Cultural Centre for UNESCO: ACCU) ประเทศญี่ปุ่น และศูนย์การศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศแห่งเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Centre of Education for International Understanding: APCEIU) สาธารณรัฐเกาหลี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตลอดระยะเวลา 8 วัน เจ้าหน้าที่ สต.สพ. ได้ประจำอยู่ที่สำนักงานโตเกียว ซึ่งประกอบด้วย 3 แผนก คือ แผนกธุรการ (General Affairs Department) แผนกความร่วมมือด้านการศึกษา (Education Cooperation Department) และแผนกแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศ (International Educational Exchange Department) โดยได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม/โครงการของแผนกแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศ ดังนี้

- การเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการรายงานผลการดำเนินโครงการของ ACCU ให้แก่ผู้บริหาร Toppan Printing Co., Ltd. ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำระดับโลกของญี่ปุ่นในด้านการผลิตบรรจุภัณฑ์สื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์และบริการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการพิมพ์ต่าง ๆ เนื่องจาก Toppan Printing เป็นหนึ่งในผู้สนับสนุนหลักของ ACCU จึงต้องมีการรายงานผลการดำเนินโครงการในรอบปีให้แก่ผู้บริหารรับทราบ เช่น การจัดส่งและอำนวยความสะดวกให้แก่คณะนักเรียนญี่ปุ่นที่เดินทางไปเข้าร่วม 2019 Global Classrooms International High School Model United Nations Conference ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา จากนั้น ได้เยี่ยมชมห้องจัดแสดงบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ของบริษัทที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการผลิตบรรจุภัณฑ์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์ เช่น การประทับตราข้อมูลบุคคลลงในฟิล์มโฮโลแกรมบนหนังสือเดินทาง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีป้องกันการปลอมแปลงที่ได้รับการยอมรับว่ามีความปลอดภัยสูง

- การเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการหารือกับสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศญี่ปุ่น-อินเดีย โดยเจ้าหน้าที่ ACCU ได้หารือกับผู้บริหารและครูของ Fuchu Daisan Elementary School เกี่ยวกับกิจกรรม สถานที่ รวมถึงปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับคณะครูอินเดียที่จะเดินทางมาญี่ปุ่นในช่วงกลางเดือนตุลาคม 2562 อาทิ สถานที่จอดรถ และห้องเรียน สำหรับทำกิจกรรม “ห้องเรียนวัฒนธรรม” (Cultural Class) เป็นต้น

- การมีส่วนร่วมในการจัดการประชุมเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางของครูญี่ปุ่นในโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศญี่ปุ่น-ไทย ซึ่งโครงการดังกล่าวได้ริเริ่มตั้งแต่ปี 2544 โดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการไทยกับกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (MEXT) และมหาวิทยาลัยสหประชาชาติ (United Nations University) ประเทศญี่ปุ่นเพื่อเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีของระบบการศึกษาญี่ปุ่นให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศต่าง ๆ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน อินเดีย และไทย อีกทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างประเทศผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมและสังคมของญี่ปุ่น สร้างเครือข่ายระหว่างครูและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศที่เข้าร่วมโครงการ โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวตั้งแต่ปี 2558 มีครูไทยเข้าร่วมโครงการมาแล้ว 4 รุ่น รวมทั้งสิ้น 60 คน ในส่วนของการแลกเปลี่ยนครูญี่ปุ่นมาไทย จัดขึ้นปีนี้เป็นปีที่ 2 มีครูและเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 9 คน โอกาสนี้เจ้าหน้าที่ สต.สพ. ได้เดินทางไปกระทรวงศึกษาธิการฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ACCU เพื่อแนะนำตัวกับเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติฯ ญี่ปุ่น และเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการฯ ที่จะเดินทางร่วมกับคณะครูญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับการประชุมเตรียมการก่อนการเดินทางของคณะครูและเจ้าหน้าที่ จัดเตรียมเอกสารสำหรับการประชุมฯ ต้อนรับผู้เข้าร่วมโครงการฯ ถ่ายภาพบรรยากาศการประชุมฯ รวมทั้งการนำเสนอวัฒนธรรมไทยและภาษาไทยเบื้องต้น

• การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานเจ้าหน้าที่ สต.สพ. ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการและการดำเนินงานของ สต.สพ. ในฐานะสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ รวมถึงกิจกรรม/โครงการที่ผ่านมาทั้ง 5 สาขา (การศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์/มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การสื่อสารและสารสนเทศ) ซึ่งได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่ของ ACCU โดยได้มีการสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาและที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

การฝึกปฏิบัติงาน ณ สาธารณรัฐเกาหลี

เมื่อวันที่ 1 – 7 กันยายน 2562 นางสาวชนิดดา หุ่นสวัสดิ์ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ และนางสาวพนิดา ทวีลาภ นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ ได้เดินทางไปสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อศึกษา เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ณ ศูนย์การศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ แห่งเอเชียแปซิฟิก หรือ APCEIU ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2543 โดยความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและองค์การวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมการศึกษาแห่งสหประชาชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์การศึกษาเอเชียแปซิฟิก เพื่อความเข้าใจระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ และสันติภาพระหว่างประเทศผ่านการศึกษา และได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างใกล้ชิดกับสำนักงานยูเนสโก คณะกรรมการระดับชาติของรัฐสมาชิก สถาบันการศึกษาและภาคประชาสังคม โดยเน้นการส่งเสริม การศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ (Education for International Understanding: EIU) และการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship Education: GCED) ต่อวัฒนธรรม แห่งสันติภาพในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก APCEIU แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 6 กลุ่มงาน ได้แก่ ฝ่ายแผนงานและบริหาร ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายการศึกษาและฝึกอบรม ฝ่ายความสัมพันธ์ กับต่างประเทศ ฝ่ายวัฒนธรรม การสื่อสารและสารสนเทศ และฝ่ายแลกเปลี่ยนครูระหว่างประเทศ โดยมีเจ้าหน้าที่ ทั้งหมดประมาณ ๔๐ คน ปัจจุบัน APCEIU มีความร่วมมือ กับประเทศไทยในการดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนครู “Asia-Pacific Teachers Exchange for Global Education” และโครงการอบรมการถ่ายภาพ EIU Photo Class ครั้งที่ 17 ที่จังหวัดเชียงใหม่

โอกาสนี้ เจ้าหน้าที่ สต.สพ. ได้มีโอกาสเรียนรู้การดำเนินงานของ APCEIU โดยเฉพาะการจัดประชุมสัมมนาระดับนานาชาติ โดยได้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาและสังเกตการณ์โครงการ/การประชุม ดังนี้

- **Inaugural Meeting of the GCED Actors Platform** ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อรวบรวมและนำเสนอผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับ “การประชุมที่ปรึกษาด้านเทคนิคของเครือข่าย GCED” จัดขึ้นเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๑ และเป็นการประชุมครั้งแรกของ GCED Actors’ Platform โดยรวบรวมผู้ประสานงานระดับภูมิภาคและพันธมิตร สำคัญที่ทำงานเกี่ยวกับ GCED ประกอบด้วยผู้ประสานงานระดับภูมิภาคและตัวแทนจากองค์กรพันธมิตร ผู้เข้าร่วมประชุมได้นำเสนอผลลัพธ์ที่สำคัญและแผนในอนาคตในพื้นที่ของ GCED การสร้างขีดความสามารถของครู/บุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญในระดับภูมิภาค รวมทั้งแผนปฏิบัติการและแนวทางในการดำเนินงานต่อไป ตลอดจนจัดหาพื้นที่สำหรับเครือข่าย GCED ระดับภูมิภาค เพื่อประสานงานกิจกรรมและส่งเสริมการทำงานร่วมกัน

- **The 4th International Conference on GCED: Platform on Pedagogy and Practice** ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจศักยภาพของ GCED ในการสร้างความปรองดอง โดยมุ่งเน้นไปที่การสอนด้านการยอมรับความเปลี่ยนแปลง สะท้อนกรณีที่มีอยู่ของกระบวนการ และผลกระทบของ GCED ค้นหาวិธีการที่สำคัญในด้านนโยบาย หลักสูตร และการฝึกอบรมครู แบ่งปันการทดลองที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ของ GCED และระดมการสนับสนุนในวงกว้างเพื่อเร่งการดำเนินงานของ GCED ทั้งนี้ การประชุมดังกล่าว มีผู้เข้าร่วมการประชุมมากกว่า 700 คน ประกอบด้วยผู้กำหนดนโยบายการศึกษาในระดับรัฐบาลและท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ปฏิบัติงาน GCED ผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศ ภูมิภาค ผู้แทนจากภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม เยาวชน และผู้ปกครองที่มีความสนใจในด้านดังกล่าว

- **The 2nd Meeting of the Asia-Pacific Regional GCED Network Meeting/The 4th Global Capacity-Building Workshop on GCED** ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นพลเมืองโลกระดับโลก เพื่อดำเนินการตามวาระที่ 2030 อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นที่ SDG 4.7 ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นสันติภาพ และไม่ใช้ความรุนแรง ความเป็นพลเมืองโลกและความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยการประชุมครั้งนี้มีผู้แทนจากองค์กรและประเทศต่าง ๆ รวม 30 คน พร้อมทั้งรายงานความก้าวหน้ากิจกรรม GCED อาทิ

- **ประเทศไทย:** การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรภายใต้ความร่วมมือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ GCED โดยเฉพาะด้าน Network Data ซึ่งมุ่งเน้นความร่วมมือกับกลุ่มประเทศในอาเซียนและภูมิภาค

- **ประเทศญี่ปุ่น:** มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาในทุกๆระดับ ตั้งแต่ Junior School High School รวมทั้งการพัฒนาครูสอน เช่น โครงการ Teacher Exchange Programme เป็นต้น

- **สาธารณรัฐฟิลิปปินส์:** มีความร่วมมือโครงการ/กิจกรรมร่วมกับ APCEIU และสำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ อีกทั้งมีการจัดกิจกรรม Road Show เพื่อให้ความรู้แก่ครูผู้สอนและเยาวชน และมุ่งเน้นการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

- **Korea - Indonesia, Malaysia, Thailand, Vietnam Teacher Exchange Programme; Local Adjustment Training** โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กับกระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐเกาหลี และ APCEIU เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนครูปฏิบัติการสอนระหว่างกัน โดยมีประเทศที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม สำหรับครูไทยที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการจะต้องผ่านการสอบคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ สพฐ. กำหนด จากนั้นจะต้องเข้ารับการอบรมที่ APCEIU เป็นระยะเวลา 4 วัน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจะแยกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี สำหรับหัวข้อในการอบรมประกอบด้วย (1) Introduction on Korean Education System (2) Creating Effective Lessons for Foreign Students & Sharing Good Cases Basic Korean Language และ (3) Introduction on Korean Society and Culture

ประโยชน์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานที่ศูนย์ภายใต้ยูเนสโก ประเภทที่ 2 ทั้ง 2 แห่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานที่ศูนย์ภายใต้ยูเนสโก ประเภทที่ 2 ทั้ง 2 แห่ง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการทำงาน และขั้นตอนการดำเนินโครงการ โดยในส่วนของ ACCU พบว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม/โครงการ มีความคล้ายคลึงกับของประเทศไทย คือ ก่อนการดำเนินกิจกรรมใดๆ จะต้องนำเสนอแผนงานที่ระบุรายละเอียดกิจกรรม ระยะเวลา และงบประมาณ ไปยังกระทรวงศึกษาธิการฯ ญี่ปุ่น เพื่อขออนุมัติ และต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวภายหลังกิจกรรม/โครงการเสร็จสิ้นแล้ว นอกจากนี้ ยังพบว่า ACCU มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตรงกับสายงาน รวมถึงมีการระดมความคิดเห็น และเตรียมการก่อนกิจกรรม/โครงการจะเริ่มเป็นอย่างดี ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างราบรื่น โดยเฉพาะการจัดโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศที่มีการเตรียมความพร้อมให้แก่คณะครูและเจ้าหน้าที่ ทั้งในด้านเนื้อหาสาระตถะกิจกรรม ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศที่จะเดินทางไป สำหรับ APCEIU ได้เห็นหลักการทำงานที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร และการแบ่งกลุ่มงานอย่างชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนให้โครงการต่างๆ ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การจัดการประชุมระดับนานาชาติมีขั้นตอนหลากหลายรูปแบบ อาทิ การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรม ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือ การระดมความคิดเห็นจากประเทศต่างๆ เพื่อวางแผนปฏิบัติงานและติดตามผลการดำเนินงาน การรับทราบความเคลื่อนไหว และข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG 4) ในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ การเดินทางไปศึกษาเรียนรู้การทำงาน ณ ศูนย์ทั้งสองแห่งเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านการประสานงาน การนำเสนอข้อมูล การเสนอข้อคิดเห็น รวมถึงการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ กับ การขับเคลื่อนวาระการศึกษาโลก เพื่อโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

โดย *กชกร คัตตพันธ์ อาลีฟีแญร์

การศึกษา เป็น “เครื่องมือ” สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคนในการสร้างระบบการรับรู้ การทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ เรียนรู้ และต่อยอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม ตลอดจนสื่อสารองค์ความรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกมิติ อย่างไรก็ตาม แม้การศึกษาจะมีความสำคัญต่อการเติบโตทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและสังคม แต่จากการสำรวจขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) กลับพบว่ายังมีเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าเรียนในระบบกว่า 60 ล้านคน ซึ่งในจำนวนนั้นเป็นเด็กและเยาวชนจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นกว่า 7.5 ล้านคน โดยพบว่าอุปสรรคที่สำคัญมาจากความยากจน ความไม่เสมอภาคทางเพศ ความไม่สมบูรณ์ทางร่างกาย การเป็นชนกลุ่มน้อย การอยู่ในภาวะสงคราม/ความขัดแย้งหรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท

สถิติดังกล่าวเป็นแรงบันดาลใจให้กับประชาคมโลกในการร่วมมือกันเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ดังที่ได้ประกาศในเป้าหมายที่ 4 แห่ง “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development Goals: SDGs) มุ่งเน้นการสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งผู้นำอาเซียนได้ขานรับกระแสโลกดังกล่าวผ่านการประกาศเจตนารมณ์ในการสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านการรับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น (ASEAN Declaration on Strengthening Education for Out-of-School Children and Youth: OOSCY)

ซึ่งผู้นำอาเซียนได้ขานรับกระแสโลกดังกล่าวผ่านการประกาศเจตนารมณ์ในการสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านการรับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น (ASEAN Declaration on Strengthening Education for Out-of-School Children and Youth: OOSCY) เมื่อปี 2559 ที่มุ่งเน้นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาผ่านช่องทางที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชนทุกคนโดยไม่คำนึงถึงเพศสภาพ ฐานะ ความเชื่อ ฯลฯ และเรียกร้องให้รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้กับทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ภายหลังจากการรับรองเอกสารดังกล่าว ประเทศสมาชิกอาเซียนได้พัฒนากิจกรรม/โครงการที่สำคัญเพื่อขจัดอุปสรรคต่อการพัฒนาโอกาสทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนในภูมิภาค โดยประเทศไทยรับเป็นเจ้าภาพโครงการ “Common Voice: Advocacy, Communication and Knowledge Sharing for the Promotion of Inclusive Education on Out-of-School Children and Youth in ASEAN” มุ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของ “การศึกษา” ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพตามความพร้อมของแต่ละบุคคล

* นักวิเทศสัมพันธ์ ชำนาญการ

ในส่วนของประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ การใช้สื่อการเรียนการสอนดิจิทัล การพัฒนาครูแบบองค์รวมโดยให้ครูได้รับการอบรม การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ผลักดันการเชื่อมโยงโลกแห่งการศึกษากับการทำงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพร้อมตามความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้ง พัฒนาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการจัดการปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นและการออกจากโรงเรียนกลางคันซึ่งยังคงเป็นปัญหาที่ท้าทายของภูมิภาคอาเซียน

ยิ่งไปกว่านั้น ในโอกาสที่ประเทศไทยเป็นประธานอาเซียนปี 2562 กระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งมั่นให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามข้างต้น ภายใต้แนวคิดหลัก “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน : Advancing Partnership for Sustainability) โดยร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนและองค์การระหว่างประเทศ

ในการพัฒนาโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านการจัดทำปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในอาเซียน (Bangkok Declaration on Advancing Partnership in Education for 2030 Agenda for Sustainable Development in ASEAN) เป็นการเน้นย้ำความสำคัญของการสร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มุ่งเน้นการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (Awareness Raising on the 2030 Agenda for Sustainable Development) 2) การส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (Promotion of Education for the 2030 Agenda for Sustainable Development) และ 3) การเสริมสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (Advancing Partnership to Achieve the 2030 Agenda for Sustainable Development) โดยผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองปฏิญญาฯ ฉบับดังกล่าวแล้ว ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2562 ณ ประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา “การศึกษาไทย” ให้มีความยืดหยุ่นและพร้อมรับมือกับโลกที่มีพลวัตสูง และมุ่งมั่นสานต่อการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการขจัดอุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษา เรียนรู้ และฝึกฝน ตลอดจนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีศักยภาพเข้มแข็ง พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนผ่านจากอุตสาหกรรม 4.0 ไปสู่โลกดิจิทัล เพื่อเป็นรากฐานการเติบโตของเศรษฐกิจไทยให้แข็งแกร่งอย่างมั่นคง และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนให้กับประชาชนในภูมิภาคอาเซียนต่อไป

โครงการผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศ

โดย * ฐานิศา สันตยานนท์

สืบเนื่องจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ประเทศต่างๆในภูมิภาคจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของคนในประเทศให้มีความพร้อมต่อการแข่งขันของโลก และการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศถือเป็นเรื่องสำคัญประการหนึ่งที่ต้องส่งเสริมให้คนในประเทศได้มีความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ และสามารถใช้ในการสื่อสารได้จริง ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา ได้เร่งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศต่างๆ ให้แก่นักเรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

โครงการอาสาสมัครผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศ เป็นโครงการที่ส่งเสริมส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศรวมถึงกระชับความสัมพันธ์ในระดับประชาชน โดยการนำนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมทั้งบุคคลทั่วไปเข้ามาเป็นผู้ช่วยสอนภาษาในสถานศึกษาของไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้นักเรียนไทยได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศจากบุคลากรของประเทศเจ้าของภาษา และสามารถใช้งานภาษาต่างประเทศในการสื่อสารกับต่างชาติได้จริงในชีวิตประจำวัน กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้ดำเนินโครงการผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศกับหน่วยงาน สถานเอกอัครราชทูต และมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. โครงการผู้ช่วยสอนภาษาภาษาเยอรมัน

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย โดยสถาบันเกอเธ่ เป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาในระดับปริญญาโท จากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่กำลังเรียนวิชาการสอนภาษาเยอรมันเป็นภาษาต่างประเทศ มาเป็นผู้ช่วยสอนภาษาเยอรมัน ระยะเวลา 2 - 4 เดือน (พฤษภาคม - กันยายน) นับตั้งแต่ดำเนินโครงการเมื่อปี 2556 นับเป็นระยะเวลา 7 ปี โดยมีผู้ช่วยสอนภาษาเยอรมันเดินทางมาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาระดับมัธยมปลายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวนทั้งหมด 51 คน ซึ่งโครงการผู้ช่วยสอนภาษาเยอรมัน ประจำปี 2562 มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 11 แห่ง และผู้ช่วยสอนชาวเยอรมันเข้าร่วมโครงการจำนวน 12 คน มาปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยสอนภาษาเยอรมันในสถานศึกษาของไทย ระยะเวลาประมาณ 14 สัปดาห์ ระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2562 และภายหลังเสร็จสิ้นโครงการฯ ได้มีการสำรวจความคิดเห็นของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ปรากฏผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการ/ด้านอาสาสมัครผู้ช่วยสอน/ด้านการปฐมนิเทศ และด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก สำหรับโครงการผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศในปี 2563 อยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการของสถานศึกษาไทย

* นักวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติการ

2. โครงการผู้ช่วยสอนภาษาฝรั่งเศส

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ ได้ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐฝรั่งเศสประจำประเทศไทย โดยสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐฝรั่งเศสประจำประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาระดับปริญญาตรี/โท จากฝรั่งเศส ที่กำลังเรียนวิชาเอกการสอนภาษาฝรั่งเศส เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นผู้ช่วยสอนภาษาฝรั่งเศส นับตั้งแต่ดำเนินโครงการเมื่อปี 2556 มีผู้ช่วยสอนภาษาฝรั่งเศสเดินทางมาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 74 คน โครงการผู้ช่วยสอนภาษาฝรั่งเศสประจำปี 2562 มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 18 แห่ง และผู้ช่วยสอนชาวฝรั่งเศส จำนวน 18 คน มาปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยสอนภาษาฝรั่งเศสในสถานศึกษาของไทย ระยะเวลาประมาณ 12 สัปดาห์ ระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2562 และหลังจากเสร็จสิ้นโครงการฯ ได้สำรวจความคิดเห็นของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการ/ด้านอาสาสมัครผู้ช่วยสอน/ด้านการปฐมนิเทศ และด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก สำหรับโครงการผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศในปี 2563 อยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการของสถานศึกษาไทย

3. โครงการผู้ช่วยสอนภาษาญี่ปุ่น

กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับเจแปนฟาวน์เดชัน กรุงเทพฯ ดำเนินโครงการซึ่งเป็นข้อริเริ่มจากนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น (นายชินโสะ อาเบะ) ที่ประสงค์จะช่วยพัฒนาทักษะการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของนักเรียนและครูในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งปัจจุบันหลายประเทศยังขาดแคลนครูสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก จึงได้ตั้งเป้าหมายในการจัดส่งครูมาในภูมิภาคอาเซียน จำนวน 3,000 คน ภายในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) โดยรัฐบาลญี่ปุ่นได้จัดส่งอาสาสมัครชาวญี่ปุ่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสม อายุระหว่าง 20 - 69 ปี แต่ไม่มีวุฒิครู และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้แก่ผู้ช่วยสอนภาษาญี่ปุ่นเดินทางมาปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยครูสอนตามโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศไทย โรงเรียนละ 1 คน ระยะเวลา 1 ปีการศึกษา (พฤษภาคม-มีนาคม) โดยส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อปี 2557 จนถึงปี 2562 ดำเนินการแล้วจำนวน 7 รุ่น มีผู้ช่วยสอนฯ จำนวนทั้งหมด 375 คน ทั้งนี้ ผู้ช่วยสอนฯ รุ่นที่ 8 มีจำนวน 90 คน และมีกำหนดจะเดินทางมาปฏิบัติหน้าที่ในเดือนพฤษภาคม 2563

4. โครงการผู้ช่วยสอนภาษาจีน

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ร่วมกับมหาวิทยาลัยการศึกษากุ้ยโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมหาวิทยาลัยฯ คัดเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรนานาชาติและการศึกษาปฐมวัย เข้ามาเป็นผู้ช่วยสอนภาษาจีนในสถานศึกษาของไทย เป็นระยะเวลาหนึ่งปีการศึกษา ระหว่างเดือนมิถุนายน – มีนาคม เป็นการดำเนินการภายใต้หนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยการศึกษากุ้ยโจว (Statement of Cooperation Between of the Ministry of Education of the Kingdom of Thailand and Guizhou Education University of the People's Republic of China) ที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและอธิการบดีมหาวิทยาลัยการศึกษากุ้ยโจว ได้ร่วมกันลงนาม ในโอกาสที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เข้าร่วมการประชุมงานสัปดาห์ความร่วมมือการศึกษาจีน - อาเซียนครั้งที่ 8 เมื่อเดือนสิงหาคม 2558 ณ มณฑลกุ้ยโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน เริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อปี 2557 จนถึงปัจจุบันในปี 2562 รวมผู้ช่วยสอนฯ ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 99 คน สำหรับผู้ช่วยสอนฯ ในปี 2563 อยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการของสถานศึกษาไทย

โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศไทย - ญี่ปุ่น ประจำปี 2562 (2019 Thailand-Japan International Educational Exchange Programme)

โดย * กนกวรรณ แก้วนัฏ

กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี (MEXT) ประเทศญี่ปุ่น ได้ริเริ่มโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศ (International Educational Exchange Programme) มาตั้งแต่ปี 2558 โดยมีศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียและแปซิฟิกเพื่อยูเนสโก (ACCU) เป็นผู้ดำเนินการและประสานงาน วัตถุประสงค์เพื่อแนะนำระบบการศึกษาของญี่ปุ่น รูปแบบปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างประเทศไทยและญี่ปุ่น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครู ผู้บริหาร/ผู้จัดการสถานศึกษาของไทย และญี่ปุ่น ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความเข้าใจอันดีในด้านวัฒนธรรมและสังคมร่วมกัน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายครูไทยและญี่ปุ่น โดยขอความร่วมมือจากกระทรวงศึกษาธิการของไทย ในการดำเนินการคัดเลือกและเสนอชื่อครู ผู้บริหาร/ผู้จัดการจากสถานศึกษาทุกสังกัด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ เข้าร่วมโครงการปีละ 15 คน ทั้งนี้ตั้งแต่ ปี 2558 - 2561 มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศไทยทั้งสิ้น 60 คน

* นักวิเทศสัมพันธ์ ชำนาญการ

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2560 นายฮิโรคาซุ มัตสึโนะ (H.E Mr. Hirokazu Matsuno) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี (MEXT) ได้เดินทางมาหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) เพื่อขอให้กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดโครงการ "International Educational Exchange Programme" ดังกล่าว ให้แก่ครูจากประเทศญี่ปุ่น ในการเดินทางมาแลกเปลี่ยนในประเทศไทย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินโครงการครั้งแรกระหว่างวันที่ 26 สิงหาคม - 1 กันยายน 2561 โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศญี่ปุ่นทั้งหมด 7 คน มีกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ณ กรุงเทพฯ จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำหรับในปี 2562 นี้เป็นการจัดเป็นครั้งที่ 2 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1 - 7 กันยายน 2562 ณ กรุงเทพฯ และจังหวัดกาญจนบุรี โดยได้เชิญคณะผู้แทนจากประเทศญี่ปุ่นมาเข้าร่วมโครงการที่ประเทศไทยทั้งหมด 9 คน ประกอบด้วยครูจำนวน 7 คน และเจ้าหน้าที่จากกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ประเทศญี่ปุ่น (MEXT) และศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียและแปซิฟิกเพื่อยูเนสโก (ACCU) จำนวน 2 คน ซึ่งการดำเนินโครงการในปีนี้มีโรงเรียนไทยที่ได้ให้ความร่วมมือในการต้อนรับ และจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่คณะผู้แทนญี่ปุ่น จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอุดมศึกษา กรุงเทพฯ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ โรงเรียนหนองขาโทพิทยาคม และโรงเรียนสมเด็จพระปิยะมหาราชาบรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

โดยเมื่อวันจันทร์ที่ 2 กันยายน 2562 รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์) ได้กล่าวต้อนรับคณะผู้แทนญี่ปุ่น และขอบคุณกระทรวงศึกษาธิการฯ ญี่ปุ่นและศูนย์ ACCU ที่ได้ดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศ และเชิญครูไทยเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2558 โดยเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและญี่ปุ่นให้แน่นแฟ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้ครูชาวไทยและญี่ปุ่นมีความเข้าใจอันดีในด้านวัฒนธรรม และสังคมร่วมกัน เปิดโอกาสให้ครูไทยและญี่ปุ่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การสอน ตลอดจนยังเป็นการสร้างและขยายเครือข่ายของครูไทยและญี่ปุ่นให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

สำหรับการจัดกิจกรรมในปีนี้มีคณะผู้แทนจากประเทศญี่ปุ่นได้เข้าร่วมศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนี้

1. โรงเรียนอุดมศึกษา กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนจำนวน 1,376 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาชาวไทยจำนวน 100 คน และครูชาวต่างชาติจำนวน 4 คน

โดยโรงเรียนอุดมศึกษาได้จัดการศึกษาดูงานให้แก่คณะผู้แทนญี่ปุ่น ได้แก่ การแนะนำโรงเรียน การถาม - ตอบ และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนระหว่างครูไทยและญี่ปุ่น การเยี่ยมชมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นอนุบาลและการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รวมทั้งการแสดงทางวัฒนธรรมของนักเรียนไทย และกิจกรรมแกะสลัก ร้อยมาลัย โดยได้เปิดโอกาสให้คณะผู้แทนญี่ปุ่นร่วมทำกิจกรรมด้วย โรงเรียนนี้มีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นที่มีการจัดการศึกษาเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะนำเรื่องนี้กลับไปทบทวน ทั้งนี้ภายหลังจากทำกิจกรรมที่โรงเรียน คณะผู้แทนญี่ปุ่นมีโอกาสไปเยี่ยมชมพระบรมมหาราชวัง ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยอีกด้วย

2. โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีนักเรียนจำนวน 1,341 คน คณะครูจำนวน 86 คน เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 คณะผู้แทนญี่ปุ่นได้เข้าเยี่ยมชมห้องสวนพฤกษศาสตร์ ภายใต้โครงการพระราชดำริ (สวนพฤกษศาสตร์) ชมงานคหกรรมและวิธีการทำอาหารไทย โดยคณะผู้แทนญี่ปุ่นได้นำเสนอและแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมญี่ปุ่น (Cultural Class) และการสอนวิธีการพับผ้าห่อของแบบญี่ปุ่น (Furoshiki) ให้แก่นักเรียนไทย โดยใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างง่ายสื่อสารกับนักเรียนไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในขณะดำเนินกิจกรรม

3. โรงเรียนหนองขาวโกวิทพิทยาคม อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีครูจำนวน 14 คน และนักเรียนจำนวน 142 คน โดยโรงเรียนจัดให้ชมการสาธิต การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการทอผ้ามาบูรณาการในการเรียน การสอน การดูงานเกี่ยวกับการฝึกทักษะอาชีพของนักเรียน หลังจากนั้นคณะผู้แทนญี่ปุ่นไปเยี่ยมชมสะพานข้ามแม่น้ำแคว ซึ่งเป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่น ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

4. โรงเรียนสมเด็จพระปิยะมหาราชมณีเขต อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 731 คน และคณะครูจำนวน 51 คน โดยโรงเรียนได้จัดให้ชมห้องเรียนวิทยาศาสตร์ การเรียนการสอนด้านการเขียนชุดคำสั่งของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้วย “โค้ด (Coding)” นำชมห้องสมุดมีชีวิตและสวนพฤกษศาสตร์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนการสอน วิชาชีววิทยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และการประชุม แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างคณะครูของโรงเรียนและคณะผู้แทนญี่ปุ่น

ทั้งนี้ภายหลังจากศึกษาดูงานต่างๆ ได้มีการจัดประชุมสรุปผลการเข้าร่วมโครงการ ณ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการ โดยในการประชุมผู้เข้าร่วมโครงการได้กล่าวถึงประสบการณ์อันหลากหลายที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการตลอดระยะเวลา 1 สัปดาห์ในประเทศไทย และมีสาระที่ได้จากการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่

- 1) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนซึ่งมีความคล้ายคลึงกับญี่ปุ่นที่ใช้หลักการของการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD)
- 2) การส่งเสริมและปลูกฝังเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้นักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรักและเชิดชูวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนและมีความกล้าแสดงออกด้านวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นการรักษาวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ไปจนถึงเยาวชนรุ่นหลัง และ
- 3) การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้นักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล เป็นการสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ดีให้นักเรียน โดยประเทศญี่ปุ่นกำลังจะมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนในปี 2563 ซึ่งโดยปกติมีการปรับปรุงทุกๆ 10 ปี ภายหลังจากเรียนรู้นโยบายจากประเทศไทยแล้ว อาจมีการนำประเด็นนี้ไปพิจารณาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของการศึกษาญี่ปุ่นด้วย นอกจากนี้ คณะผู้แทนญี่ปุ่นได้มีข้อเสนอแนะสำหรับโครงการในปีต่อไปควรจัดให้มีการเยี่ยมชมการเรียนการสอนให้มากขึ้น การพบปะพูดคุยหรือทานอาหารกลางวันร่วมกับนักเรียนในโรงอาหารของโรงเรียน รวมทั้งการจัดการประชุมหารือกับครูประจำสาขาวิชาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามในภาพรวมโครงการผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากและเห็นว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาของทั้งสอง ประเทศ และต้องการให้มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องในปีต่อไป

บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐเกาหลี

โดย * กนกวรรณ แก้วนรินทร์

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินความร่วมมือด้านการศึกษากับสาธารณรัฐเกาหลีมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินกิจกรรมหลายรูปแบบ ได้แก่ การแลกเปลี่ยน การเยือนของผู้บริหารระดับสูง การแลกเปลี่ยนครู นักเรียน และนักศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเกาหลี ตลอดจนทุนรัฐบาลที่สาธารณรัฐเกาหลีมอบให้แก่แก่นักเรียน/นักศึกษาของไทย เพื่อไปศึกษาต่อที่สาธารณรัฐเกาหลีเป็นประจำทุกปี โดยได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐเกาหลี โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการของทั้งสองฝ่าย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2559 ณ ทำเนียบรัฐบาล ระหว่างการเยือนไทยของนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งถือเป็นการจัดทำบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาลับแรกในระดับกระทรวงของทั้งสองฝ่าย

* นักวิเทศสัมพันธ์ ชำนาญการ

ต่อมา ทั้งสองฝ่ายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมและกระชับความร่วมมือด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น จึงได้เห็นพ้องร่วมกันจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีด้านการศึกษาระหว่างสองประเทศ และได้จัดพิธีลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Memorandum of Understanding between the Ministry of Education of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Education of the Republic of Korea on Cooperation in the Field of Korean Language Education) เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2562 ณ ตึกสันติไมตรีหลังใน ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ Ms. Yoo Eun-hae รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐเกาหลี ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจ ทั้งนี้โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และนายมน แช-อิน ประธานาธิบดีสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเดินทางเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐบาลร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามดังกล่าว

บันทึกความเข้าใจฉบับนี้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดำเนินการความร่วมมือด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศไทย การฝึกอบรมครูสอนภาษาเกาหลีชาวไทย การพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาเกาหลี ตำราเรียนและสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาเกาหลี การจัดส่งครูชาวเกาหลีมาสอนในโรงเรียนของไทย รวมถึงการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนไทยไปศึกษาต่อ ณ สาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น ซึ่งการลงนาม MOU ดังกล่าว จะช่วยให้การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยที่มีผู้เรียนประมาณ 40,000 คน มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรของไทยด้านภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทย - เกาหลีใต้ ซึ่งถือเป็นประเทศคู่ค้าในลำดับสำคัญ อีกทั้งช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้แน่นแฟ้นรวมถึงความเข้าใจอันดีของประชาชนทั้งสองประเทศต่อไป

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี

“เพราะครูคุณภาพ สร้างคนคุณภาพ”

โดย จุไรรัตน์ แสงบุญนำ

อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
และกรรมการในมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี (Princess Maha Chakri Award) เป็นรางวัลพระราชทานระดับนานาชาติที่มีเกียรติยศสูงสุดสำหรับครูในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2558 ในโอกาสที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระยศในขณะนั้นคือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ 60 พรรษา เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระองค์ท่านที่ทรงมีพระปรีชาสามารถด้านการศึกษา ปฏิบัติพระองค์ถึงพร้อมในฐานะครู ผู้บริหารและนักพัฒนาการศึกษา และทรงมีคุณูปการต่อการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะเด็กในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดาร ทั้งในประเทศ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ และเพื่อเชิดชูเกียรติครูดีเด่นในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียน และติมอร์ - เลสเต จำนวน 11 ประเทศที่ได้อุทิศตนในการเปลี่ยนแปลงชีวิตลูกศิษย์ และสร้างคุณประโยชน์ให้แก่การศึกษา

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีดำเนินการโดย มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ปัจจุบันคือ สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานกรุงเทพมหานคร กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงบประมาณ เป็นต้น โดยกำหนดให้มีพิธีพระราชทานรางวัลครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2558 และพิธีพระราชทานรางวัลครั้งที่ 2 ได้มีขึ้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2560 การคัดเลือกครูจะมีขึ้นทุก 2 ปี เพื่อมอบให้แก่ครูผู้ทุ่มเทปฏิบัติงานเพื่อลูกศิษย์และมีผลงานอันก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาคนในประเทศ จาก 11 ประเทศ คือ บรูไน ดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพเมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม ไทย และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต

แต่ละประเทศจะคัดเลือกครูเพื่อรับพระราชทานรางวัลประเทศละ 1 คน โดยจะได้รับพระราชทานเงินรางวัล 10,000 เหรียญสหรัฐ เหรียญทองรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี โล่เกียรติคุณ และเข็มเชิดชูเกียรติทองคำพระราชทาน

คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีได้เสนอกรอบแนวคิดและคุณลักษณะเฉพาะของครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัล ส่วนการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกและกลไกการคัดเลือกให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละประเทศ ผู้มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี จะต้องเป็นครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ทุ่มเทปฏิบัติงานเพื่อลูกศิษย์ของตน และมีผลงานดีเด่นอันก่อให้เกิดคุณประโยชน์ในวงกว้างต่อการศึกษาและการพัฒนาคน โดยจะผ่านกระบวนการคัดเลือกจากกระทรวงศึกษาธิการของแต่ละประเทศ ประเทศละ 1 คน รวม 11 คน และได้มีการเสนอชื่อมายังคณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี เพื่อพิจารณาผู้ได้รับพระราชทานรางวัลฯ ภายใต้แนวคิด “คุณภาพการศึกษา ขึ้นอยู่กับคุณภาพครู คุณภาพครูส่งผลต่อการสร้างคนคุณภาพ” ซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะของผู้ที่จะได้รับพระราชทานรางวัล 2 ข้อ คือ

1. เป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตลูกศิษย์ สร้างแรงบันดาลใจให้ลูกศิษย์เจริญก้าวหน้าสู่ความสำเร็จในชีวิตมีความอุตสาหะ ทุ่มเทในภารกิจความเป็นครูมาโดยตลอดจนมีลูกศิษย์ที่ประสบความสำเร็จหลากหลายแฉวงอาชีพและกล่าวถึงยกย่องคุณงามความดีอยู่เสมอ
2. เป็นผู้มีความคุณูปการต่อการศึกษา ทั้งในด้านการเป็นแบบอย่างทางจริยธรรมให้แก่เพื่อนครูหรือครูรุ่นน้อง และการทำงานที่ทุ่มเทกับการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ การค้นคว้าพัฒนาการสอนจนมีความแตกฉานในเนื้อหาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ในส่วนที่รับผิดชอบ

สำหรับประเทศไทย นอกจากรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีแล้ว เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครูดีเด่นที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกและกลั่นกรองในระดับต่างๆ คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีได้พิจารณาเห็นควรจัดให้มีรางวัลระดับรองลงมามอบให้แก่ครูของประเทศไทย โดยพระราชทานอีก 3 รางวัลดังนี้

1. รางวัลคุณากร หมายถึง “ผู้พร้อมด้วยคุณธรรม คุณลักษณะ คุณค่าความเป็นครู อุทิศตนพัฒนาชีวิตศิษย์ เจริญสู่ความสำเร็จตลอดมา” มีจำนวน 2 รางวัล มอบให้แก่ครูที่มีคะแนนรอง เป็นลำดับที่ 2 และ 3 จากการตัดสินของคณะกรรมการมูลนิธิ โดยจะได้รับเหรียญเงิน เข็มเชิดชูเกียรติพระราชทาน และเกียรติบัตร

2. รางวัลครูยิ่งคุณ หมายถึง “ผู้เพียรพัฒนางานสอนศิษย์ เจริญชีวิตด้วยปัญญาและกรุณาสร้างแรงบันดาลใจ เสริมศรัทธาต่อวิชาชีพครูต่อเนืองยาวนาน” มีจำนวน 17 รางวัล มอบให้แก่ครูที่มีคะแนนลำดับที่ 4 ถึง 20 จากการตัดสินของคณะกรรมการมูลนิธิ โดยจะได้รับเหรียญทองแดง เข็มเชิดชูเกียรติพระราชทาน และเกียรติบัตร

3. รางวัลครูขวัญศิษย์ หมายถึง “ผู้มีผลงานที่แสดงความรู้ คุณธรรม ความสามารถประจักษ์ชัด สอนศิษย์ด้วยจิตเปี่ยมเมตตา นำทางชีวิตสร้างคุณค่าสู่สังคม” มีจำนวน 150 รางวัล มอบให้แก่ครูที่ได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดและองค์กรระดับชาติต่างๆ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการมูลนิธิ โดยจะได้รับเข็มเชิดชูเกียรติพระราชทาน และเกียรติบัตร

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคัดเลือก 2 ชุด กล่าวคือ คณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด และคณะกรรมการคัดเลือกส่วนกลางซึ่งแต่งตั้งโดยประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี มีการกลั่นกรองจากเอกสารการเสนอชื่อซึ่งมีเกณฑ์กำหนดให้สามารถได้รับการเสนอชื่อ โดย 1) สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา 2) องค์กรที่เป็นนิติบุคคลและมีภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้ และ 3) ศิษย์เก่าที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป คณะกรรมการวิชาการของมูลนิธิฯ จะแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อคัดเลือกจากระดับจังหวัด จำนวน 150 คน ให้เหลือจำนวน 40 คน สำหรับการคัดเลือกขั้นสุดท้ายให้เหลือจำนวน 20 คน และ 1 - 3 คนตามลำดับนั้น คณะกรรมการวิชาการจะพิจารณาจากผลงานและความโดดเด่นอันเป็นที่ประจักษ์ของผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลโดยจะมีการเดินทางไปศึกษาการปฏิบัติงานและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง ณ สถานศึกษาในพื้นที่ที่ครูอยู่จริง ก่อนนำเสนอให้คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

สำหรับครูรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีคนแรกปี 2558 คือ ครูเฉลิมพร พงศ์ธีระวรรณ จากโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา เป็นครูสอนวิทยาศาสตร์ ที่มีผลงานยอดเยี่ยมต่อเนืองยาวนานกว่า 30 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านออกแบบการเรียนรู้ โดยฝึกเด็กในเรื่องทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านโครงการที่สร้างประโยชน์คืนกลับชุมชน โครงการที่สร้างชื่อเสียง อาทิ การทำไบโอพลาสติก จากเกล็ดปลา จนนักเรียนได้รับรางวัลในระดับนานาชาติและทำให้ชื่อลูกศิษย์ 3 คนถูกนำไปตั้งชื่อเป็นดาวเคราะห์น้อย (Minor Planet) โดย Massachusetts Institute of Technology ครูเฉลิมพรเป็นแบบอย่างครูผู้ปฏิบัติวิชาชีพด้วยใจรักและทุ่มเทเอาใจใส่ เกื้อกูลประโยชน์ ทั้งแก่ชีวิตของลูกศิษย์ วงการศึกษา สังคมไทยและกว้างไกลถึงสังคมโลก จนได้รับการกล่าวขานว่าเป็น “ครูผู้สร้างคนด้วยการคิด ผู้ปั้นดินจนสะท้อนถึงดวงดาว”

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี รุ่นที่ ๒ ปี ๒๕๖๐

ครูรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี รุ่นที่ 2 ปี 2560 ของประเทศไทย คือ ครูจิรัฏฐ์ แจ่มสว่าง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี สอนวิชาคอมพิวเตอร์ และการประดิษฐ์หุ่นยนต์ เป็นครูที่มีการพัฒนาตนเองมาอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลา 36 ปี ของการสอน ได้เปลี่ยนวิถีชีวิตจากครูพลศึกษา มาสอนคอมพิวเตอร์ ด้วยคาดการณ์ได้ว่า ICT หรือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะมีบทบาทสำคัญต่อโลกภายนอก จึงศึกษาหาความรู้จนเชี่ยวชาญ บุกเบิกให้มีหลักสูตรการสอน ICT ในโรงเรียนและนำเทคโนโลยีหุ่นยนต์ที่จะมีบทบาทสำคัญของโลกอนาคตมาร่วมจัดการเรียนรู้ได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้นักเรียนพัฒนานวัตกรรมจนชนะการประกวดทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ถือเป็นครูผู้สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ได้กำหนดให้ครูที่ได้รับพระราชทานรางวัลรุ่นที่ 2 ปี 2560 ได้นำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการประชุมวิชาการ Princess Maha Chakri Award Forum ครั้งที่ 2 ซึ่งจะมีขึ้นระหว่างวันที่ 16 - 17 ตุลาคม 2562 หลังพิธีพระราชทานรางวัลแก่ผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัล รุ่นที่ 3 ปี 2562 ในวันที่ 15 ตุลาคม 2562

สำหรับครูประเทศต่างๆ ที่ได้รับพระราชทานรางวัลรุ่นที่ 2 ปี 2560 ขอยกตัวอย่างดังนี้

บรูไน ดารุสซาลาม นางลิม ซง โงว ครูสอนวิชาเคมีระดับ A-Level ที่วิทยาลัยดูลิ เพนกีริน มุดา อัล-มูตาดี บิลลา (Duli Pengiran Muda Al-Muhtadee Billah College) เป็นครูที่ใช้วิธีการสอนโดยสำรวจ และดึงศักยภาพของลูกศิษย์ให้มากที่สุดจนสอบได้คะแนนระดับสูง นอกจากนี้ยังเป็นครูที่เลี้ยงให้แก่เพื่อนครูในโรงเรียนและเป็นครูวิทยากรในระดับชาติด้วย ในปี 2554 ได้รับเหรียญครูผู้สอนดีเด่น และรางวัลเกียรติยศครูดีเลิศในปี 2556 จากสุลต่านแห่งบรูไนดารุสซาลาม

ราชอาณาจักรกัมพูชา นางดี โส พอน ครูสอนภาษาอังกฤษโรงเรียนประถมศึกษาคุมร็องกรัง (Kumroukrong) ครูผู้สร้างบรรยากาศการเรียนสอนให้เป็น “ห้องเรียนแห่งความสุข” โดยเชื่อมั่นว่าครอบครัว โรงเรียนและสังคมจะต้องร่วมมือกันเพื่อสนับสนุนให้เด็กได้เติบโตด้วยการศึกษาที่ดีและมีคุณธรรมเพื่อความสำเร็จในอนาคต ตลอดเวลา 20 ปีที่ทุ่มเทให้กับการสอนเด็ก ทำให้เธอได้รับรางวัลนายกรัฐมนตรีฮุนเซน ปีพุทธศักราช 2560

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย นายเอนซอน ระมัน ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษาที่โรงเรียนประถมศึกษาเมกาวันจิง (Mekarwangi Public Elementary School) เป็นครูที่ทำหน้าที่ในการฝึกอบรมระดับชาติเรื่องมาตรฐานโรงเรียนของอินโดนีเซีย เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจแก่ครูในชวาตะวันตกและมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของอินโดนีเซียได้รับรางวัลครูผู้สอนดีเด่นในระดับชาติ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นางคุณวิไลย์ เคนกิตติศักดิ์ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาทองคัง (Thongkang School) กรุงเวียงจันทน์ ไม่เพียงแต่บริหารจัดการโรงเรียนจนเป็นโรงเรียนต้นแบบแต่ยังเป็นครูสอนหลายระดับชั้นด้วย ใช้วิธีการให้ภาคีรัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนด้วย ได้รับรางวัลครูที่มีวิธีการสอนที่ดีที่สุดในระดับอำเภอ จังหวัดและประเทศ รางวัลครูที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ และ Victory Labor Medal จากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ศาสตราจารย์ ดร. นงนภรัตน์ บุตรี ฮาดิพ ซิงห์ ครูสอนวิทยาศาสตร์ ที่โรงเรียนประถมแอนเดอร์สัน (Anderson Primary School) เป็นผู้ตั้งศักยภาพของเด็กหลังห้องหรือเรียนรู้อาและสนับสนุนให้เด็กค้นคว้าเชิงบวกในการเรียน มีความใส่ใจในรายละเอียดของเด็กทุกคนและเข้าใจความต้องการของเด็กทั้งเรื่องการเรียนและพฤติกรรม เป็นครูผู้นำ Lead Teacher วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาครูในโรงเรียน ได้รับรางวัลครูดีเด่นปีพุทธศักราช 2557

การขยายผลของครูรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรี

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรีตระหนักถึงความรู้และศักยภาพของครูที่ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรีทุกคน จึงได้ริเริ่มให้มี 1) การจัดประชุมวิชาการนานาชาติเพื่อสนับสนุนให้ครูรางวัลเจ้าฟ้ามาหัจกรีจากประเทศต่างๆ ได้มานำเสนอแนวคิดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนของตนเองกับผู้ได้รับรางวัลจากประเทศอื่นๆ การจัดประชุมวิชาการนานาชาติ หรือ Princess Maha Chakri Award Forum ครั้งที่ 1 จัดให้มีขึ้นเมื่อวันที่ 26 - 28 เมษายน 2560 โดยผู้ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรี รุ่นที่ 1 ปี 2558 ได้มาร่วมงาน 2) การจัดให้ครูผู้ได้รับรางวัลจากประเทศต่างๆ มาศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ในสาขาที่มีความสนใจและจำเป็น 3) จัดการประชุมกลุ่มย่อย (Mini Forum) เพื่อนำเสนอผลงานเฉพาะด้านในประเทศของครูนั้นๆ 4) การฝึกอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูที่ได้รับพระราชทานรางวัลได้เป็นผู้ฝึกอบรมให้แก่ครูหรือผู้สนใจอื่นๆ

สำหรับครูคนไทยภายใต้เครือข่ายมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรีที่ผ่านการคัดเลือกจากทั่วประเทศทุกคน ได้มีโอกาสขยายผลงานจากศักยภาพของแต่ละคน โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ หรือ สสส. จำนวน 39.8 ล้านบาท เพื่อให้ครูเครือข่ายจัดทำ 1) โครงการร่วมสร้างเสริมการเรียนรู้เพื่อสุขภาวะในประเด็นนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวน 99 โครงการ สำหรับครูที่ไม่พร้อมจัดทำโครงการได้ใช้วิธีการถอดบทเรียนการทำงาน จำนวน 65 ชุดความรู้ 2) การจัดให้ไปศึกษาดูงานในด้านต่างๆ เช่น ที่โรงงานของบริษัทน้ำตาลมิตรผล ที่จังหวัดชัยภูมิ และการไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมที่ประเทศเมียนมา 3) การจัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายครูนักสร้างแรงบันดาลใจในสถาบันผลิตครู ซึ่ง สถาบันรามจิตติได้สนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิฯ กับมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อเปิดโอกาสให้ครูคนไทยภายใต้เครือข่ายมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรี ได้สร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาครู โดยถอดบทเรียนความรู้ในแต่ละพื้นที่

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี รุ่นที่ 3 ปี 2562

การคัดเลือกครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี รุ่นที่ 3 ปี 2562 ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยมีครูที่ได้รับการเสนอชื่อจากประเทศไทย คือ **ครูสุเทพ เท่งประกิจ** ปัจจุบันครูสุเทพเป็นครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา สอนระดับชั้นประถมศึกษา – มัธยมศึกษา เสนอชื่อโดยศิษย์เก่า ตลอดระยะเวลาการเป็นครูได้รับการยกย่องในชุมชนว่าเป็น “**ครูนักพัฒนาผู้มีความมุ่งมั่นและเสียสละ**” จากโรงเรียนชายขอบพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ท่ามกลางความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรม ครูสุเทพ ได้เรียนรู้ภาษามลายูเพื่อสร้างความสัมพันธ์ไทยมุสลิมและเข้าถึงคนในชุมชน ตามไปเยี่ยมบ้านนักเรียนแม้อยู่ห่างไกล จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอาชีพที่ตอบโจทย์ชีวิตจริงในชุมชนตามความถนัดของผู้เรียน เช่น การเกษตรและงานช่าง โดยจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทฤษฎีใหม่และศูนย์ช่างเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูทุกกลมหายใจ แม้จะเคยประสบเหตุการณ์ความไม่สงบก็ไม่ขอย้ายจากพื้นที่ จนลูกศิษย์ประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นจำนวนมาก

ครูสุเทพ เท่งประกิจ

ครูผู้ได้รับพระราชทาน “รางวัลเจ้าฟ้ามหาจักรี” ครั้งที่ 3 ปี 2562

บทสรุป

ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตศิษย์และมีคุณูปการต่อวงการศึกษาคือ เป้าหมายของรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ที่ได้ดำเนินการมาเป็นปีที่ 6 แล้ว เพราะครูคุณภาพ สร้างคนคุณภาพ สมดังพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2560 ความว่า

“การศึกษาคือการพัฒนาคนและนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านี้การศึกษาคือ กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในฐานะครูท่านจึงมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องให้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้แก่ลูกศิษย์อย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุดเพื่อให้พวกเขาประสบความสำเร็จในชีวิต ในขณะที่เดียวกันท่านเองก็จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหาความรู้อยู่ตลอดเวลาเช่นกัน เพราะเราอยู่ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หากท่านไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวแล้ว ท่านก็จะไม่สามารถติดตามข่าวสารใดๆ ได้ทัน และจะไม่สามารถก้าวทันพัฒนาการของลูกศิษย์ได้ทันเช่นกัน การเป็นครูที่มีคุณภาพนั้นจะต้องสร้างคนให้มีคุณภาพซึ่งต้องใช้เวลาและความใส่ใจในการบ่มเพาะคนรุ่นใหม่เพื่อให้อยู่ได้ในชุมชนโลก”

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ได้มุ่งมั่นที่จะสรรหาครูที่มีศักยภาพดีเด่นและ ประกอบคุณงามความดีจนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติทั้งจากศิษย์ เพื่อนครูและผู้เกี่ยวข้องในระดับชาติ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นที่ประจักษ์ในภูมิภาคและจากนานาประเทศ จึงนับเป็นรางวัลที่ทรงคุณค่าอย่างสูงที่ให้ความสำคัญต่อการสร้างครูคุณภาพ เพื่อจะได้บ่มเพาะคนคุณภาพให้เกิดขึ้นในสังคมโลกอย่างแท้จริง

"ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม กับเศรษฐกิจสร้างสรรค์"

โดย สาวิตรี สุวรรณสถิตย์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม

กรรมการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) และ
คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมรดกโลกและคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในโลกปัจจุบัน เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาและขอบเขตกว้างขวางมาก มองกันได้หลายแง่มุม และเกิดมีแนวคิดทฤษฎีหลายด้าน ที่ได้พัฒนาปรับเปลี่ยนขึ้นมาใหม่เรื่อยๆ ตามความคิดความรู้ใหม่ๆ ที่ปรับเปลี่ยนพัฒนาไป

ในยุคปัจจุบันอันเป็นยุคสมัยที่ความรู้และความคิดมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากขึ้นในทุกๆ ด้าน รวมทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และเศรษฐกิจ เพราะเป็นยุคที่ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ติดต่อกัน แพร่กระจายและส่งอิทธิพลถึงกันทั่วโลกอย่างรวดเร็วผ่านเทคโนโลยีการสื่อสาร สารสนเทศ และผ่านอินเทอร์เน็ต เราจึงเรียกยุคนี้ว่า "ยุคโลกาภิวัตน์" (globalization age) นั่นเอง

การพัฒนาเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทำให้แนวคิดด้านวัฒนธรรมเกิดใหม่มากมาย จึงมีศัพท์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม มีการใช้กว้างขวางมากขึ้นในวงการวิชาการวัฒนธรรมทั่วโลก ซึ่งสะท้อนให้เห็นความมั่งคั่งทางความรู้ ความคิด แสดงได้ว่าการศึกษาค้นคว้า วิจัย และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับวัฒนธรรมในมิติต่างๆ มากขึ้น แสดงถึงแหล่งกำเนิด หรือการพัฒนาจากสถานะทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายกันในแต่ละภูมิภาคทั่วโลก ดังนั้น วงการวิชาการสากลทางวัฒนธรรมจึงไม่หยุดนิ่ง แต่มีพลวัตปรับเปลี่ยนพัฒนาไปอย่างเข้มข้น และเนื่องจากในปัจจุบันนี้มีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับข้ามชาติหรือระดับนานาชาติมากขึ้น จึงทำให้นักปราชญ์ในวงการวัฒนธรรมจากทั่วโลกได้มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์จากการค้นคว้าวิจัย หรือการแสดงออกทางวัฒนธรรม ได้กว้างขวางมากขึ้นกว่าในอดีต

ความร่วมมือทางการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมในระดับนานาชาติในวงการนานาชาติ ได้มีการร่วมมืออย่างเป็นระบบในระดับพหุภาคี (multilateral cooperation) ในด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อมีการก่อตั้งองค์การยูเนสโก (UNESCO) หรือ องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ขึ้น เพื่อส่งเสริมคตินิยมในเรื่องสันติภาพให้เกิดขึ้นในจิตใจของมวลมนุษยชาติ ผ่านการร่วมมือแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศในด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ดังที่ปรากฏในอารัมภบทของธรรมนูญของยูเนสโก และในบทที่ 1 ว่าด้วยวัตถุประสงค์ขององค์การ (ดู Constitution of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, adopted in London on 16 November 1945 and amended by the General Conference at its 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, 7th, 8th, 9th, 10th, 12th, 15th, 17th, 19th, 20th, 21st, 24th, 25th, 26th, 27th, 28th, 29th and 31st sessions)

การร่วมมือระหว่างประเทศทางวัฒนธรรมนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญมากในยูเนสโก และเชื่อมโยงสัมพันธ์กับความร่วมมือทางการศึกษาและวิทยาศาสตร์ อย่างแยกออกจากกันไม่ได้ เพราะในหลักการการแลกเปลี่ยนความร่วมมือทางวัฒนธรรมทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมโลกอย่างกว้างขวาง รู้จักเข้าใจ และยอมรับในวัฒนธรรมและระบบการถ่ายทอดวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งจะช่วยจัดอคติ และความอยุติธรรมระหว่างประเทศและกลุ่มชนได้

การแสดงออกทางวัฒนธรรม (Cultural Expressions) ในกระแสของการปรึกษาหารือเรื่อง “อนุสัญญาคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” (Convention on the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage) หรืออนุสัญญา 2003 นั้น ได้เกิดแนวคิดสำคัญเพิ่มขึ้นว่า “วัฒนธรรมที่ไม่ใช่เป็นแต่เพียงมรดกที่สืบทอดรักษาไว้ไม่ให้สูญหายไปเท่านั้น แต่ยังมีการนำมาสร้างสรรค์ต่อยอดใหม่” อันเป็นที่มาของแนวคิดเรื่อง “วัฒนธรรมกับการสร้างสรรค์” (Culture and Creativity) หรือ การสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม (Cultural Creativity)

การปกป้องและส่งเสริมความหลากหลายด้านการแสดงออกทางวัฒนธรรม (Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions) ในช่วงที่มีการถกเถียงและอภิปรายกันก่อนจะมีอนุสัญญา 2003 นั้น ได้นำไปสู่ความตกลงกันในหมู่สมาชิกยูเนสโก ให้มีอนุสัญญานานาชาติขึ้นมาอีกฉบับหนึ่ง เพื่อปกป้องและส่งเสริมความหลากหลายด้านการแสดงออกทางวัฒนธรรม เรียกว่า Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions (2005) ซึ่งรวมทั้งความหลากหลายทางภาษา ทางการแสดงออกทุกด้าน และการส่งเสริมสร้างสรรค์ต่างๆ เพื่อให้ประเทศที่ยังไม่พัฒนามีการผลิตทางวัฒนธรรมที่เพิ่มรายได้ แก้ปัญหาความยากจนด้วยการสร้างสรรค์ผลผลิตทางวัฒนธรรม

Photo © Intangible Cultural Heritage

อนุสัญญา 2005 ฉบับนี้ อาจจะสร้างความสับสนให้กับนักวิชาการวัฒนธรรมค่ายต่างๆ พอสมควรทีเดียว เพราะมีนิยามไว้ในข้อ 4 ของอนุสัญญาว่า “ความหลากหลายนั้น มีทั้งมรดกวัฒนธรรมการผลิต และการสร้างสรรค์ใหม่ ออกมาเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมได้ ซึ่งมีทั้งวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมไปถึงเรื่องภูมิปัญญาและการแสดงออกทางวัฒนธรรม เช่น ประเพณี การละเล่น ด้วย” ทั้งนี้ก็วัฒนธรรมหลายท่านในประเทศไทยและในหลายๆ ประเทศยังไม่ค่อยจะเข้าใจหรือสนับสนุนแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมอันเป็นสมบัติมีค่าจะต้องถูกนำมาสร้างสรรค์เป็นสินค้าหรือการบริการที่มีนัยทางอุตสาหกรรมทำให้เสี่ยงต่อการลด “คุณค่าทางวัฒนธรรม” (cultural value) ลงไป แต่ไปมุ่งเน้นที่ “มูลค่าทางเศรษฐกิจ หรือ ราคา” (economic value) แทนและอาจจะเสี่ยงต่อการฉกฉวยไปใช้ประโยชน์ทางการค้าโดยฝ่ายที่ไม่ใช่เจ้าของวัฒนธรรมเดิม เนื่องจากยังไม่มีระบบคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่คุ้มครองมรดกวัฒนธรรมอีกด้วย

แนวคิดดังกล่าวเกิดขึ้นมานานแล้ว แต่ก็ได้ถูกหยิบยกขึ้นอภิปรายและพัฒนาแนวคิดให้ก้าวหน้าต่อเนื่องไปอีกในวงการสากล ทั้งนี้ นักวิชาการวัฒนธรรมนานาชาติยังได้หยิบยก แนวคิดเดิมในเรื่อง “วัฒนธรรมเป็นทรัพย์สิน” (culture as property) มาศึกษาวิจัยเพิ่มเติม โดยเฉพาะในบริบทที่เศรษฐกิจของโลกที่ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจบนฐานของอุตสาหกรรมหนักมาเป็นเศรษฐกิจบนฐานของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural Industry) ดังจะเห็นได้ว่ายุคศหัสวรรษใหม่ ซึ่งเป็นยุคที่มีการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) กันมากขึ้นทั่วโลก

ในเรื่องนี้ มีรายงานของ UNCTAD (United Nations Conference on Trade and development) ซึ่งเป็นองค์กรแกนกลางในการติดตามนโยบาย และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระดับชาติของหลายประเทศในโลก ได้ยืนยันให้เห็นว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ได้กลายเป็นเศรษฐกิจภาคหนึ่งที่สำคัญ ที่นำมาซึ่งรายได้ GDP ของหลายประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น รายได้จากการค้าทางด้านศิลปะ ดนตรี หนังสือและวรรณกรรม ภาพยนตร์ การออกแบบด้านต่างๆ รวมไปถึงการจัดงานมหรสพทางวัฒนธรรมที่จูงใจนักท่องเที่ยว ตลอดจนการผลิตและค้าขายสินค้าประเภท “เกมส์” ที่ใช้สื่อมีเดียใหม่ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การค้าขายสินค้าในภาคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ก็ย่อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องของ “สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา” (intellectual property rights) อย่างมากด้วย

Photo © Zambia National Commission for UNESCO

Photo © Hiclipart.com

อย่างไรก็ดี เป็นที่ยอมรับกันด้วยว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้น ไม่ใช่แค่เรื่องการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป แต่เป็นการค้าขายที่ต้องคำนึงถึงคุณค่าทั้งทางด้านวัฒนธรรม พร้อมๆ กับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วย และยังคงคำนึงถึงเรื่องความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ ความเป็นธรรมในสังคม การไม่ผลิตสินค้าที่ดูหมิ่นเหยียดหยามวัฒนธรรมของสังคมอื่น หรือสร้างมิฉ้อฉล ก่อให้เกิดความเกลียดชังวัฒนธรรมของชนกลุ่มอื่นด้วย อุดมการณ์ที่สูงส่งของการนำวัฒนธรรมไปแปรรูปเป็นสินค้าวัฒนธรรมนั้น ควรเน้นย้ำในเรื่องการส่งเสริมความหลากหลายในการแสดงออกทางวัฒนธรรม การเคารพคุณค่าวัฒนธรรมของมนุษย์ทุกสังคมและการอยู่ร่วมกันในสังคมใหญ่ อย่างเจริญงอกงาม มีสันติสุข และยั่งยืนอีกด้วย

วัฒนธรรม ในยุคเศรษฐกิจและการค้าสมัยใหม่นั้น จึงได้ขยายขอบเขตที่กว้างมากขึ้นอีก คือขยายขอบเขตจากงานด้านอนุรักษ์ ส่งเสริมและรักษา ออกไปอีก จนรวมถึงเรื่อง “การส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคทางวัฒนธรรม” ซึ่งนำไปสู่การผลิต “สินค้าทางวัฒนธรรม” (cultural goods) ด้วย แต่ที่สำคัญคือ แม้สินค้าทางวัฒนธรรมจะมีนัยด้านเศรษฐกิจอย่างสำคัญก็ตาม แต่การผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมนั้น ย่อมมีคุณลักษณะของ “การแสดงออกทางวัฒนธรรม” (cultural expressions) ที่สะท้อนอัตลักษณ์ ความคิด ความเชื่อ หรือทักษะความรู้ดั้งเดิม หรือสัญลักษณ์ของกลุ่มชนผู้ผลิตสินค้าวัฒนธรรมนั้นอยู่ด้วย เช่น อาจมีการนำมรดกวัฒนธรรมตามแบบดั้งเดิมมาผลิตซ้ำ หรือสร้างสรรค์ใหม่ ในรูปแบบใหม่ โดยมีกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม (cultural industry) แล้วนำมาค้าขายในตลาดที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของการแสดงออกทางวัฒนธรรมนั้นๆ ทำให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่มีนัยทางวัฒนธรรม และนำมาใช้สอยในวิถีวัฒนธรรม มิใช่แต่เป็นสินค้าที่มีเพียงราคาเหมือนสินค้าทั่วไป

วัฒนธรรมกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Culture and Creative Economy)

หลังปีค.ศ. 2000 เมื่อประชาสังคมโลกก้าวเข้าสู่หัสวรรษใหม่นั้นได้มีการตั้งเป้าหมายการพัฒนาสำหรับประชาคมทั่วโลก เรียกว่า Millennium Development Goals (2000-2015) ในช่วงนั้นเองที่ผู้นำหลายประเทศในสหประชาชาติ ได้พยายามจะผลักดันให้งานด้านวัฒนธรรม ได้รับการยอมรับว่าเป็นงานสำคัญอีกด้านหนึ่งที่สามารถผลักดันและช่วยให้เกิดการพัฒนา (culture as driver and enabler of development) ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน ในช่วงนี้เองที่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เริ่มเติบโตขึ้นอย่างน่าสนใจในหลายๆ ประเทศ โดยเฉพาะการเติบโตของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ (creative and cultural industries) ซึ่งเริ่มได้รับการยอมรับว่า อุตสาหกรรมด้านนี้มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ และมีบทบาทในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางเทคโนโลยีด้วย รวมทั้งยังเกิดประโยชน์ต่อภาคสังคมโดยรวม

วัฒนธรรมยังช่วยทำให้เกิดการพัฒนามนุษย์เพราะช่วยให้ผู้คนในชุมชนต่างๆ มีพื้นฐานสำคัญที่จะพัฒนาขีดความสามารถของตนและสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจไปตามแนววัฒนธรรมของตนเอง นอกจากนี้งานด้านวัฒนธรรมยังสามารถจะบูรณาการไปกับงานด้านอื่นๆ ได้ด้วย เช่น งานด้านการศึกษา สาธารณสุข งานด้านการส่งเสริมความเสมอภาคของบทบาทหญิงชาย การพัฒนาเยาวชน การพัฒนาสังคมในท้องถิ่น และการเสริมสร้างสันติภาพ เป็นต้น เพราะทุกงานที่ได้กล่าวมานั้น จะดำเนินการไม่ได้สำเร็จสมบูรณ์หากมิได้คำนึงถึงวัฒนธรรมหรือมิได้นำมิติทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในการดำเนินการด้วย

ในปี ค.ศ.2008 และ ค.ศ.2010 ได้มีการจัดทำและเผยแพร่รายงานเรื่อง Creative Economy Report สองฉบับออกมา ซึ่งจัดทำโดยความร่วมมือของหน่วยงานของสหประชาชาติรวม 6 หน่วยงาน คือ 1) UNCTAD (the United Nations Conference on Trade and Development) 2) UNDP (the United Nations Development Programme) 3) UNOSSC (the United Nations Office for South-South Cooperation) 4) UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) 5) WIPO (World Intellectual Property Organization) และ 6) ITC (International Trade Centre) เอกสารรายงานทั้งสองฉบับนั้นได้แสดงสถิติซึ่งชี้ให้เห็นว่า “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในโลก และยังช่วยสร้างงาน สร้างรายได้จากการส่งออกในหลายประเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมที่สำคัญมาก

รายงานของ UNCTAD ที่ออกมาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2013 ยิ่งแสดงข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นว่าการค้าของโลกในด้าน “สินค้าและบริการด้านสร้างสรรค์” (creative goods and services) มีมูลค่าถึง US\$ 624 billion ในปี ค.ศ. 2011 และได้เพิ่มมูลค่าขึ้นมากกว่า 2 เท่า ตั้งแต่ปีค.ศ. 2002 ถึงปี ค.ศ. 2011 โดยเฉพาะมีการเพิ่มมากขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนาด้วย

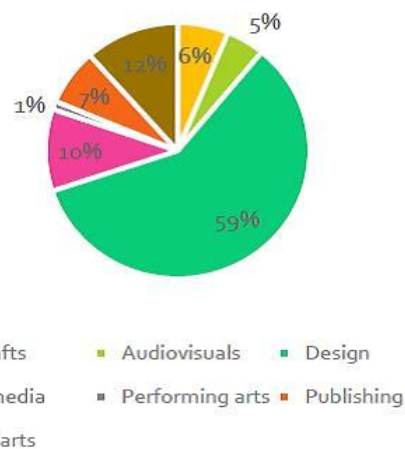
รายงานของ UNCTAD ในปี 2013 เป็นฉบับพิเศษ มีกรณีศึกษาจากประเทศต่างๆ หลายประเทศ ในหลายภูมิภาค เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรม (cultural diversity) ที่ควรส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์เพื่อเปิดทางให้บุคคล ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ และประเทศต่างๆ สามารถสร้างสรรค์วัฒนธรรมบนพื้นฐานอัตลักษณ์ที่หลากหลาย โดยใช้ความคิด เทคโนโลยี มาช่วยในกระบวนการผลิต

แนวโน้มของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในช่วงปี ค.ศ. 2002 - 2015 ในรายงานของ UNCTAD (เอกสาร United Nations Conference on Trade and Development Creative Economy Outlook, Trends in international trade in creative industries 2002–2015) สรุปกว้างๆ ว่าวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ (both tangible and intangible) นั้น ไม่ใช่ว่าควรที่จะต้องอนุรักษ์เพียงเพื่อมิให้สูญหายไปเท่านั้น หรือมีไว้จะเพียงส่งเสริมให้มีการสืบทอดหรือรักษาต่อไปในรูปแบบเดิมๆ เท่านั้น แต่ควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ พัฒนาต่อยอด ออกมาเป็นผลผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้คนในชุมชน

โดยอาจจะนำมาสร้างสรรค์ ทำซ้ำ ปรับเปลี่ยน สร้างใหม่เป็นรูปของ “สินค้าทางวัฒนธรรม” และ/หรือในรูปของ “บริการด้านสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม” (Cultural and creative goods and services) และอาจนำมาขายเป็นสินค้าและบริการในท้องที่ หรือผลิตเป็นกระบวนการที่เรียกว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ส่งไปขายข้ามประเทศได้ เช่น หนังสือเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติต่างๆ ดนตรีของชนต่างๆ ผ้าทอลวดลายต่างๆ การแสดงบนเวทีที่มีการจัดฉากสร้างสรรค์ใหม่ด้วยเทคนิคการละครเวที หรือการทำเป็นวีดีโอ เป็นเกมส์ทางคอมพิวเตอร์ เป็นอาหารที่ปรับเปลี่ยนรูปได้ เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ การค้าในภาคสินค้าสร้างสรรค์ (trade in creative goods sector) ในตลาดโลกได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้าน 1) การออกแบบ (Design หรือ แฟชั่น) 2) ด้านทัศนศิลป์ (Visual Arts ซึ่งรวม antiques, paintings and photography) 3) ด้านการแสดงและภาพยนตร์ สำหรับ ด้าน Design นั้น เป็นหนึ่งในเจ็ดประเภทใหญ่ๆ ของสินค้าสร้างสรรค์ ซึ่งทั้งเจ็ดประเภทได้แก่ Art crafts; Audiovisuals; Design; New media; Performing arts; Publishing; and Visual Arts ทั้งนี้ Design เป็นประเภทใหญ่เกือบที่สุด และรวมถึงการออกแบบเสื้อผ้า การออกแบบสถาปัตยกรรมและการตกแต่งภายใน เครื่องประดับเพชรพลอยแฟชั่น ตลอดจนไปจนถึงเฟอร์นิเจอร์ด้วย ส่วนสินค้าสร้างสรรค์ประเภทอื่นๆ ที่ขยายตัวรวดเร็ว ได้แก่ ประเภททัศนศิลป์ที่มีตลาดใหญ่มาก ติดตามมาด้วยประเภท สื่อใหม่ (New Media) เช่น เกมส์และการ์ตูนแอนิเมชันแบบดิจิทัลที่กำลังขยายการผลิตในประเทศยุโรปตะวันออกหลายประเทศ ซึ่งได้เพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านเทคโนโลยีการผลิตมากขึ้น

Chart 10. Imports of creative goods, by group, 2015

Source: UNCTAD, based on official data reported to UN COMTRADE Database

รายงานของ UNCTAD ยังชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้นจะเติบโตขยายเพิ่มมากขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีการเชื่อมโยงกันระหว่างงานด้านวัฒนธรรม (Culture) ด้านเทคโนโลยี (Technology) ด้านธุรกิจ (Business) และด้านนวัตกรรมใหม่ๆ (Innovation) ดังนั้นจะเห็นว่า ไม่ใช่ว่างานด้านวัฒนธรรมจะสามารถพัฒนาเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้โดยฝ่ายเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือกับภาคอื่นๆ ดังกล่าวด้วย ตัวอย่างความร่วมมือที่เชื่อมโยงดังกล่าวและได้รับการกล่าวขานในนานาชาติ คือ กรณีการขยายตัวของ 3D แอนิเมชันและการ์ตูนของอินโดนีเซีย และกรณีอุทยานศิลปะกลางแจ้งของบราซิล รายงานดังกล่าวยังได้แสดงให้เห็นด้วยว่า ความคิดสร้างสรรค์ (creative ideas) ในยุคปัจจุบัน ที่เรียกกันว่า ยุคดิจิทัล (digital age) นั้นมีการปรับเปลี่ยนพัฒนารวดเร็วมาก และยังมีประเด็นที่เราควรจะต้องเข้าใจว่า การผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมนั้นสามารถใช้เทคโนโลยีการผลิตเชิงอุตสาหกรรมเข้ามาช่วยได้มาก นอกจากนี้ ยังมีการแข่งขันแย่งตลาดกันอย่างเข้มข้นด้วย ดังนั้น ประเทศใดมีเงินทุนเทในด้านการศึกษาวิจัยเชิงตลาด มีการวิจัยเชิงพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตที่สูงกว่า สามารถพัฒนาความรู้ ความคิดไปสู่การสร้างสรรคใหม่ๆ ได้มากกว่า และครอบครองตลาดได้กว้างขวางมากกว่าก็จะได้เปรียบยกตัวอย่างเช่น ในอดีตการผลิตหนังสือ หรือการผลิตดนตรีซึ่งต้องใช้ทั้งความรู้ ทั้งศักยภาพทางศิลปะในสาขาที่เกี่ยวข้อง แต่ที่สำคัญคือต้องใช้ความทันสมัยด้านเทคโนโลยีร่วมด้วย ซึ่งเมื่อผลิตออกมาเป็นหนังสือหรือนดนตรีแล้วก็สามารถนำไปเชื่อมโยง หรือแปรรูปเป็นภาพยนตร์ วีดีโอหรือเป็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อยอดต่อไป

Table III. Developing countries: Top 10 creative goods exporters, 2015

(in millions of US\$)	2015
Economy	
China	168.507
Hong Kong (China)	27.872
India	16.937
Singapore	10.277
Taiwan Province of China	8.671
Turkey	8.690
Thailand	6.105
Malaysia	6.066
Mexico	5.447
Philippines	1.010

Source: UNCTAD, based on official data reported to UN COMTRADE Database

จากรายงานของ UNCTAD ข้างต้น พบว่าระหว่างปี ค.ศ. 2002 ถึง ค.ศ.2015 มีการขยายตัวมากกว่าสองเท่า (from \$208 billion in 2002 to \$509 billion in 2015) และประเทศที่กำลังพัฒนานำโดยสาธารณรัฐประชาชนจีนมีส่วนแบ่งในตลาดโลกสำหรับสินค้าประเภทนี้มากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่มีส่วนแบ่งตลาดสินค้าสร้างสรรค์มากที่สุด 10 ประเทศระหว่างปีค.ศ. 2002 ถึง ค.ศ.2015 ได้แก่ China, Hong Kong (China), India, Singapore, Taiwan Province of China, Turkey, Thailand, Malaysia, Mexico and Philippines

ดังนั้นการส่งเสริมการสร้างสรรคและการแสดงออกทางวัฒนธรรม จึงเป็นหน้าที่สำคัญของการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะในชุมชนหรือสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม การส่งเสริมให้ผู้เรียนจากวัฒนธรรมแต่ละกลุ่ม ได้สร้างสรรคตามจินตนาการโดยใช้การวิจัย ทดลองและนวัตกรรมใหม่ๆ มาเป็นสื่อในแสดงออกทางวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายไปจากวัฒนธรรมของกลุ่มอื่น ทั้งนี้ควรทำควบคู่ไปกับการอธิบายและสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าใจประวัติศาสตร์สังคมและแนวคิดความเชื่อของชุมชนที่แตกต่างกัน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดได้รู้จักที่จะยอมรับซึ่งกันและกัน และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและยืนยาวด้วย

“การดำเนินโครงการขับเคลื่อน การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”

โดย วันชัย คุ้มสมบัติ*

1. ความนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดไว้ คือ เด็กทุกคนได้รับการศึกษา ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และเด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนารอบด้านเหมาะสมกับวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ทั้งนี้ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา (มาตรา 54) และการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กำหนดให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษา โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (มาตรา 258 จ.) ซึ่งจากกฎหมายถ่ายทอดมาสู่แนวนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ ผ่านทางยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และจนถึงแผนของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนั้น การประกาศใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ถือเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะ มีบทบัญญัติกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม ครบวงจร ตั้งแต่จัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย อนุมัติแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็น บูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย กำหนดหลักเกณฑ์การรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษา กำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ การศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและครูอาจารย์สามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประสานงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัยซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส

ที่ผ่านมารัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง จากเดิมไม่มีแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการเฉพาะ ต่อมา มีแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2545-2549 มีนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559 และแผนยุทธศาสตร์ด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559 มีแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ระยะ 5 ปี และล่าสุดปี 2561 มี (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2561-2564 ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี สำหรับนโยบายรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 กำหนดให้การส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นนโยบายหลักของนโยบายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพคนไทยทุกช่วงวัย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยเป็นนโยบายและจุดเน้นสำคัญของการกระทรวงศึกษาธิการด้วย

*เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย คือ การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งจากสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น ทั้งในด้านกฎหมาย ด้านนโยบายและแผน รวมถึงนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้ง พลังจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ให้ความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากขึ้น เพราะเป็นการลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดที่สุดของการพัฒนากำลังคน และเป็นการวางรากฐานเพื่อการพัฒนาประเทศที่เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุดอีกด้วย ซึ่งที่ผ่านมา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ได้ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ได้รับจัดสรรงบประมาณมาเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย แบบต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาล 1-3) และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ (ภาคและจังหวัด)

© สำนักงานรัฐมนตรี

2. สถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัย

➤ โอกาสทางการศึกษาปฐมวัย

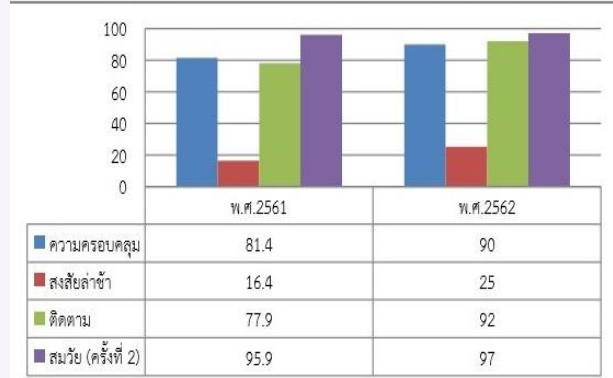
ที่มา : สถิติการศึกษา ปี 2561 ศทก. สป.

ปีการศึกษา 2561 มีจำนวนนักเรียนระดับปฐมวัย (อนุบาล 1 - 3) ในภาพรวมของประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 1,742,304 คน มีหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ก่อนประถมศึกษา) ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมืองพัทยา กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (โรงเรียนสาธิต) โดยมีจำนวนนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 - 3 จำแนกตามสังกัดดังภาพ

➤ การคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การสุ่มสำรวจคัดกรองพัฒนาการเด็ก 4 ช่วงวัย (กลุ่มเด็กอายุ 9, 18, 30, 42 เดือน) ในปี 2562 พบความครอบคลุมร้อยละ 90 พัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 25 และติดตามร้อยละ 92 และสมวัยร้อยละ 97 ซึ่งมีแนวโน้มการดำเนินงานด้านพัฒนาการเด็กดีขึ้น เป็นลำดับในทุกตัวชี้วัดสำคัญ แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีขึ้นตามลำดับว่า เด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าในภาพรวมระดับประเทศ ร้อยละ 23 โดยเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าอันดับ 1 ด้านการเข้าใจภาษา (พบมากในเด็กช่วงอายุ 18 และ 30 เดือน) อันดับ 2 ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา (พบมากในกลุ่มเด็กช่วงอายุ 42 เดือน) และอันดับ 3 ด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (พบมากในกลุ่มเด็กช่วงอายุ 9 เดือน)

ซึ่งหากค้นพบความสงสัยล่าช้าได้เร็ว สามารถกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กกลับมาสมวัยได้เร็ว หรือส่งต่อเด็กให้ได้รับการวินิจฉัยรักษาได้อย่างทันเวลาที่ ทำให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตามวัยได้เต็มศักยภาพและสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ (ข้อมูล HDC ณ เดือนกรกฎาคม 2561 และ 2562 สถาบันพัฒนาอเนกามวัยเด็กแห่งชาติ, กรมอนามัย)

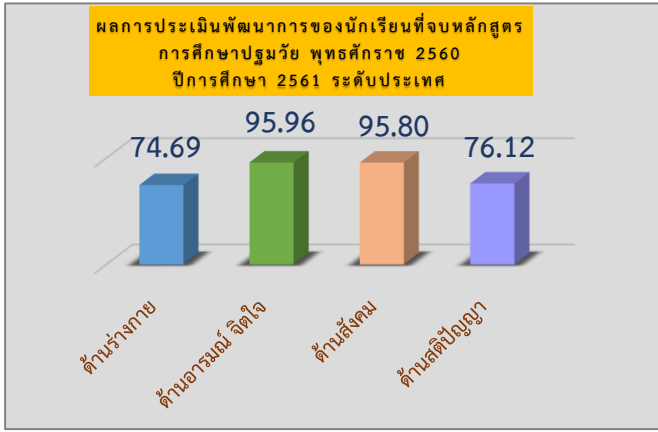
ข้อมูลเฝ้าระวังด้านพัฒนาการ ปี 62 เด็กอายุ 9 18 30 และ 42 เดือน

➤ ผลประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561

ผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561 ระดับประเทศ พบว่า มีผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนในภาพรวมพัฒนาการทุกด้าน ระดับประเทศ นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทุกด้านในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 87 ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 13 ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพรายพัฒนาการ นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สูงสุด ร้อยละ 95.96 รองลงมาคือ ด้านสังคม ร้อยละ 95.80 ด้านสติปัญญา ร้อยละ 76.42 และด้านร่างกาย ร้อยละ 71.69 ตามลำดับ โดยนักเรียนหญิงมีพัฒนาการในระดับดีสูงกว่านักเรียนชายทุกด้าน โดยทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจระดับดีสูงสุด (97.50, 94.40) รองลงมาคือด้านสังคม (97.40, 94.20) ด้านสติปัญญา (80.02, 72.24) และด้านร่างกาย (79.02, 70.38)

สำหรับผลการประเมินพัฒนาการจำแนกตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มีพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 97.73 รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ร้อยละ 96.45 และมาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 96.00 ส่วนระดับดีต่ำสุด คือ มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ร้อยละ 72.07

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รับผิดชอบการจัดสวัสดิการพื้นฐานเพื่อเป็นการคุ้มครองทางสังคมลดความเหลื่อมล้ำ และเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน ให้เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 3 ปี ในครัวเรือนยากจน และครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจน และมีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด รับผิดชอบการขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับจังหวัด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) การจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 2 - 5 ปี ในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) การจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 4 - 6 ปี ในรูปแบบโรงเรียนอนุบาล โดยใช้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบการดูแล ส่งเสริมด้านสุขภาพ ตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ ช่วงปฐมวัย รวมถึงการให้ข้อมูลความรู้ ก่อนแต่งงาน การเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ การดูแลแม่ที่ตั้งครรภ์ ตลอดจนครอบครัวที่มีบุตรปฐมวัย มีการดำเนินงานแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยใช้คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) คัดกรองเด็กอายุ 9, 18, 30 และ 42 เดือน และดูแล ส่งเสริม กระตุ้นเด็กที่สงสัยว่าพัฒนาการล่าช้า หรือมีพัฒนาการล่าช้า ให้มีพัฒนาการสมวัย นอกจากนี้ ดำเนินการเรื่องภาวะโภชนาการของแม่และเด็ก เช่น การเฝ้าระวังโรคขาดสารไอโอดีน การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว ในช่วง 6 เดือนแรก เป็นต้น

กระทรวงแรงงาน มีหน่วยงานรับผิดชอบการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เป็นบุตรของผู้ใช้แรงงาน คือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาในพระราชูปถัมภ์ เพื่อรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนบุตรผู้ใช้แรงงาน ให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ ส่งเสริมให้สถานประกอบการจัดตั้งมุมนมแม่ และศูนย์เลี้ยงดูบุตรผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการและชุมชน

กระทรวงยุติธรรม มีการดำเนินงานจัดอบรมให้แก่ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และเด็กที่ต้องขัง เพื่อการตั้งครรภ์ที่มีคุณภาพและการดูแลหลังคลอด เรื่องโภชนาการ เรื่องการตรวจสุขภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบจัดการศึกษาและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานศึกษาธิการภาค (ศธภ.) และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) โดย สกศ. เป็นหน่วยงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัย มีหน้าที่จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ การบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลกลางด้านเด็กปฐมวัย รวมทั้งผลงานวิจัย องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สพฐ. จัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาล) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สช. ส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หลักสูตร 3 ปี (อนุบาล 3 - 5 ปี) สำหรับในส่วนของ สป. ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศธภ. และ ศธจ. ดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่ภูมิภาค และ ศธจ. ร่วมเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด

4. ผลการดำเนินงานสำคัญของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาล 1-3) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ (ภาคและจังหวัด) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นโครงการที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

© สำนักงานรัฐมนตรี

ผลการดำเนินงานปี 2561 : โครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย (อนุบาล 1-3)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย (อนุบาล 1-3) มีกิจกรรมสำคัญคือ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัย และแผนที่ตั้งสถานศึกษาปฐมวัย การสร้างการรับรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยระดับจังหวัด แบบบูรณาการ การคัดเลือกผลงานวิจัย นวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย (Best Practice) มีหน่วยงานดำเนินการประกอบด้วยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

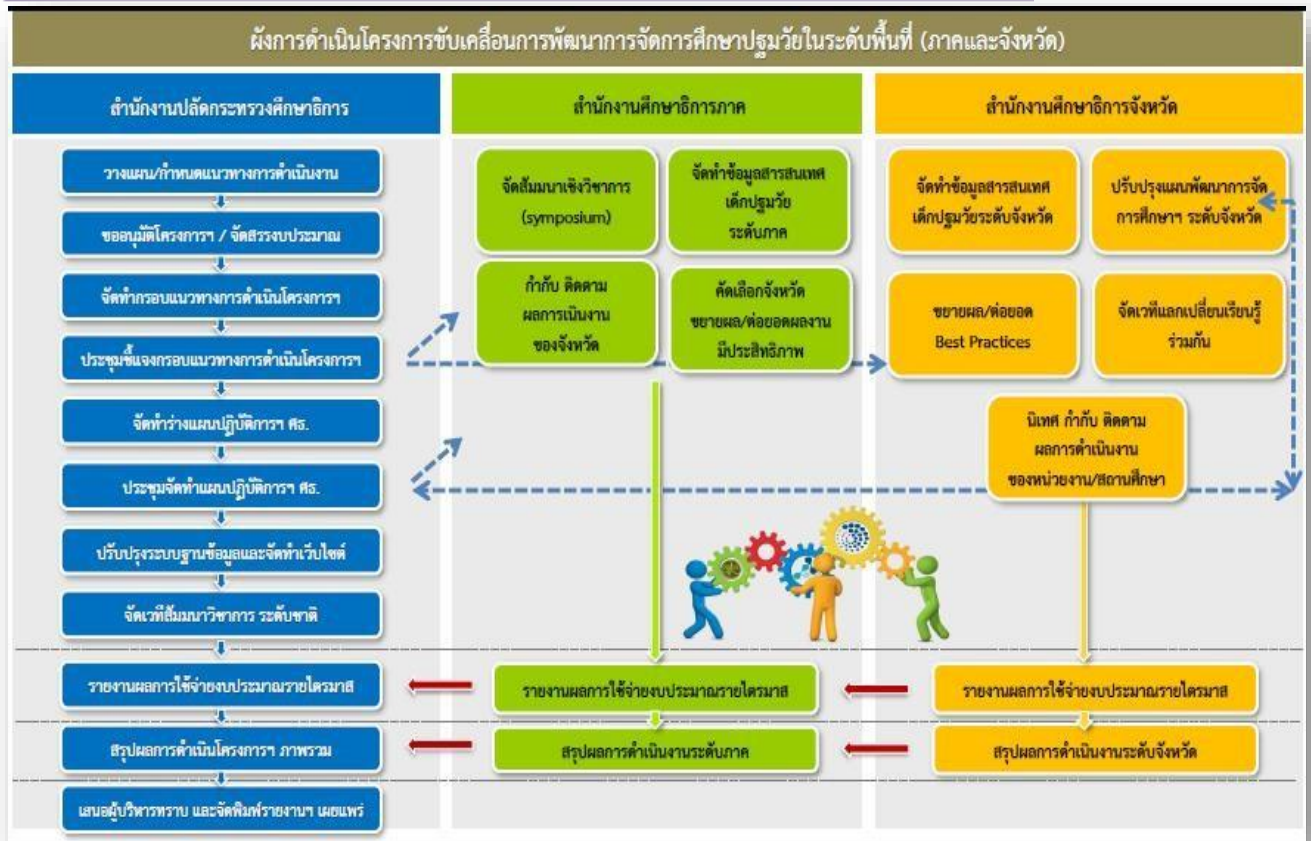
1. มีผู้บริหาร ครู อาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวนโยบาย ทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวนทั้งสิ้น 25,710 คน กิจกรรมนี้เป็นการสร้างการรับรู้และความเข้าใจ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลพัฒนาและจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งองค์ความรู้สำคัญได้แก่ ข้อกำหนดของกฎหมาย แนวนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน รวมถึงหลักสูตร มาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่บุคคลและหน่วยงานเกี่ยวข้องต้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดูแล พัฒนา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตั้งแต่ระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับกระทรวง รวมถึงระดับหน่วยงาน

2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยเชิงบูรณาการระดับจังหวัดแล้วเสร็จ 68 จังหวัด ซึ่งแผนฉบับนี้ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดูแล พัฒนาและจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของจังหวัด ทั้งนี้ ในการจัดทำยึดเนื้อหาสาระของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2561-2564 ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) เป็นกรอบในการดำเนินงาน

3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จัดทำข้อมูล หรือระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัยในระดับจังหวัดแล้วเสร็จ 60 จังหวัด และจัดทำแผนที่ตั้งของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดแล้วเสร็จ จำนวน 49 จังหวัด ซึ่งในการดำเนินงานมีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการบูรณาการข้อมูลเพื่อนำเข้าข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูลเด็กปฐมวัยของจังหวัดกับระบบคลังข้อมูลกลางทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และได้จัดทำระบบฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยเพื่อให้บุคลากรในพื้นที่ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เพื่อการตรวจสอบ ค้นหา และพัฒนาการให้บริการการศึกษาในระดับพื้นที่จังหวัด

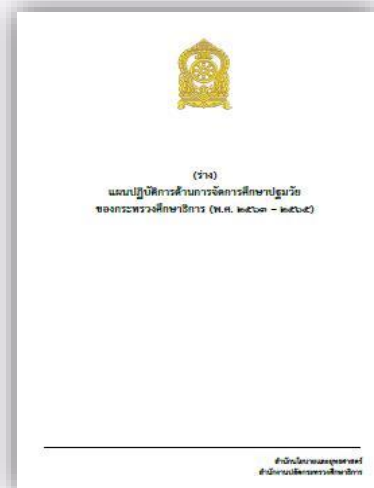
4. มีองค์ความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม รูปแบบหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยที่ดี (Best Practices) ที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการภาค ดำเนินงานคัดเลือก โดยรวบรวมไว้เป็นผลงานในระดับจังหวัด จำนวน 266 ชิ้น และคัดเลือกเป็นผลงานระดับภาค จำนวน 109 ชิ้น

ผลการดำเนินงานปี 2562 : โครงการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ (ภาคและจังหวัด)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ (ภาคและจังหวัด) ซึ่งกำหนดกิจกรรมเป็นการต่อยอดการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยการทำงานมุ่งเน้นจัดทำงานเดิมให้แล้วเสร็จ และพัฒนาต่อยอดขยายผลงานเดิมไปสู่การปฏิบัติ มีกิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ ได้แก่ การดำเนินงานการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัย และแผนที่ตั้งสถานศึกษาปฐมวัย การสัมมนาทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างการรับรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ การขยายผล ต่อยอดผลงานวิจัยนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย (Best Practice) และการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัย มีหน่วยงานดำเนินการประกอบด้วย หน่วยงานส่วนกลาง (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) และหน่วยงานส่วนภูมิภาค (สำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด) ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. มีการดำเนินการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565 ได้แล้วเสร็จ ซึ่งขอบเขตของแผนอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 รวมทั้ง นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการจัดประชุมชี้แจงรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ขณะนี้อยู่ระหว่างการนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563-2565)					
วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์หลัก และตัวชี้วัดด้านปริมาณ	ชุดตัวชี้วัด	มาตรการ	
เด็กปฐมวัย ทุกคน มีพัฒนาการ สมวัย มีความพร้อม ในการเรียนรู้ อย่างเต็มเปี่ยม	๑. สร้างโอกาส เข้าถึงบริการ การศึกษาปฐมวัย	๑. เด็กปฐมวัยได้รับบริการด้านการศึกษาระดับจังหวัด อย่างทั่วถึง และมีความพร้อม ๑.๑. ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่ได้รับบริการทางการศึกษาปฐมวัย - กลุ่มอายุ 3-6 ปี ร้อยละ 100 - เด็กปฐมวัยที่มีฐานะยากจน/ด้อยโอกาส ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	๑.1. อัตราโอกาสในการเข้าถึง บริการการศึกษาปฐมวัย อย่างทั่วถึง ๑.2. พัฒนาระบบ การติดตาม และประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ของการศึกษา ปฐมวัย	๑.1. พัฒนาระบบสารสนเทศปฐมวัย 3.1. การจัดการศึกษาปฐมวัยให้ เข้าถึงกลุ่มชนด้อยโอกาส/ด้อยโอกาส ๑.2. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ทางการศึกษาปฐมวัย ๑.3. พัฒนาระบบดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย	
	๒. พัฒนาภาคี การศึกษาปฐมวัย ให้มีคุณภาพ สามารถสร้าง โอกาสพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง	๒. เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาให้มีพัฒนาการครบด้าน สมวัย สามารถสร้าง โอกาสพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง ๒.๑. ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการครบด้านสมวัย/พัฒนาการครบด้านพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95	๒.๑. พัฒนาระบบพัฒนา ภาคีการศึกษา ปฐมวัย ๒.๒. พัฒนาระบบ การติดตาม และประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ของการศึกษา ปฐมวัย ๒.๓. พัฒนาระบบ การติดตาม และประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ของการศึกษา ปฐมวัย ๒.๔. ส่งเสริม สนับสนุน การเชื่อมโยง และบูรณาการ การทำงาน ร่วมกับภาคี การศึกษาปฐมวัย	๒.1. พัฒนาระบบสารสนเทศปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างทั่วถึง ๒.2. พัฒนาระบบดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย ๒.3. พัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง ๒.4. ส่งเสริม สนับสนุนการเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคี การศึกษาปฐมวัย	
	๓. พัฒนาระบบ บริหารจัดการ ระบบบริหาร จัดการศึกษาปฐมวัย	๓. ผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็กได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้มีวิทยฐานะ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ๓.๑. ร้อยละของผู้บริหาร ครู และผู้ดูแลเด็กที่มีวิทยฐานะชำนาญการ หรือชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 100	๓.๑. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม ๓.๒. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม ๓.๓. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม ๓.๔. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม	๓.1. พัฒนาระบบ สารสนเทศปฐมวัย ๓.2. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม ๓.3. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม ๓.4. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม	
	๔. พัฒนาระบบ บริหารจัดการ จัดการศึกษาปฐมวัย	๔. สถานศึกษาจัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึง ๔.๑. ร้อยละของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษาปฐมวัย เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงในระดับจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	๔.๑. สถานศึกษาจัดการ ศึกษาปฐมวัย ๔.๒. สถานศึกษาจัดการ ศึกษาปฐมวัย ๔.๓. สถานศึกษาจัดการ ศึกษาปฐมวัย ๔.๔. สถานศึกษาจัดการ ศึกษาปฐมวัย	๔.1. พัฒนาระบบสารสนเทศปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างทั่วถึง ๔.2. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ทางการศึกษาปฐมวัย ๔.3. พัฒนาระบบดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย ๔.4. ส่งเสริม สนับสนุน การเชื่อมโยง และบูรณาการ การทำงาน ร่วมกับภาคี การศึกษาปฐมวัย	
๕. ส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาระดับ อนุบาล และ อนุบาลสองปี	๕. ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ๕.๑. สัดส่วนเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยต่อเด็กก่อนวัยเรียนในสถาน ศึกษาระดับต้น	๕.๑. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม ๕.๒. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม ๕.๓. ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและ นวัตกรรม	๕.1. พัฒนาระบบสารสนเทศปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างทั่วถึง ๕.2. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ทางการศึกษาปฐมวัย ๕.3. พัฒนาระบบดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย ๕.4. ส่งเสริม สนับสนุน การเชื่อมโยง และบูรณาการ การทำงาน ร่วมกับภาคี การศึกษาปฐมวัย		

2. มีการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ระดับจังหวัด ภาคและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีกิจกรรมสำคัญ คือ การเสวนาทางวิชาการ การสร้างการรับรู้แนวนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาปฐมวัยตามกฎหมาย ระเบียบและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง การคัดเลือก / ประกวด Best Practice หรือการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับขยายผล ต่อยอด Best Practice การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

สำหรับการจัดสัมมนาทางวิชาการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีกิจกรรมสำคัญ คือ การจัดบูรณาการนำเสนอผลงานการขยายผล ต่อยอด Best Practice ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การเสวนาทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนานวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวนโยบาย การจัดการศึกษาปฐมวัยตามกฎหมาย การนำเสนอผลการดำเนินงานขยายผล ต่อยอดผลงาน Best Practice ที่ดี ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้รับคัดเลือกให้ได้รับรางวัลของกระทรวงศึกษาธิการ รวม 35 หน่วยงาน จำแนกเป็น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 18 แห่ง และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 17 แห่ง มีผู้เข้าร่วมงานรวม 480 คน

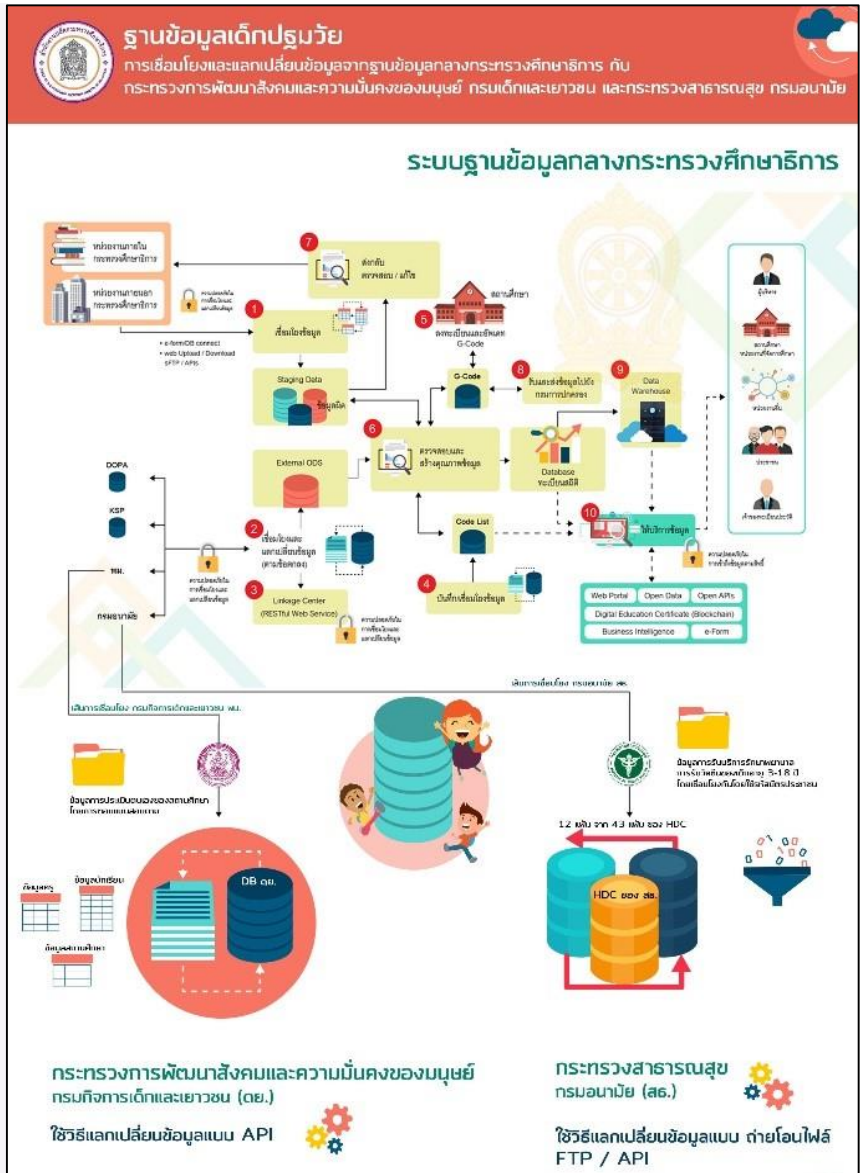

3. เรื่องการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมทั้ง ได้ประสานกับกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงสาธารณสุข เพื่อการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ส่วนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ประสานกับสำนักงานพัฒนาการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้งานระบบข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ

4. มีการพัฒนาเว็บไซต์การจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อรวบรวมและนำเสนอผลงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งนำเสนอผลการดำเนินงานให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับทราบและนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

5. สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีการประชุม กำกับติดตามผลการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่

6. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีการออกนิเทศ ติดตาม ประเมินและให้คำแนะนำการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้แก่ครูและผู้บริหาร สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัด

4. บทสรุป

การพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะถือเป็นช่วงเวลาทองของชีวิตเด็กปฐมวัยแต่ละคน รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการดูแล พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม เด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการสมวัย มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีความสุข ผ่านการพูดคุย สื่อสาร การได้รับความรักที่ถูกต้องถูกทาง เด็กได้มีโอกาสได้คิดและลงมือทำ ไม่ไข่มุ่งเน้นการเข้าเรียนในชั้นเรียน ในโรงเรียน การเรียนพิเศษ เพื่อให้เป็นเด็กเก่งก่อนวัย อ่านออกเขียนได้ หรือเพื่อการสอบแข่งขันได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องการหรือคาดหวัง ในช่วงเวลานี้ ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญและเหมาะสมสำหรับการวางรากฐาน ปรับเปลี่ยนค่านิยมและทัศนคติของพ่อแม่ ผู้ปกครอง สังคม และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีกฎหมายรองรับชัดเจน มีนโยบายรัฐบาลที่เร่งรัดผลักดัน ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมมือกัน บูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ก้าวไปเป็นกำลังคนของประเทศที่มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

สันติภาพ

เป็นเรื่องที่สอนกันได้หรือไม่?

เฟียน ทอริล รือกาเซ

แปล จงจิตอนันต์คุศรี

สันติภาพกับความมากกว่าแค่การไม่มีสงคราม นี่คือจุดเริ่มสำคัญของคนหนุ่มสาวที่อยู่ในช่วงการเรียนรู้ ศูนย์โนเบลเพื่อสันติภาพในกรุงออสโล ซึ่งเป็นสถานที่จัดแสดงรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพอย่างเป็นทางการของตนเองเพื่อสอนเรื่องสันติภาพในแต่ละปีจะมีเด็กอายุระหว่าง 6-19 ปี จำนวนมากกว่า 10,000 คน มาเยี่ยมชมศูนย์แห่งนี้

ทุกๆ ปีจะมีเด็กนักเรียนหลายพันคนเดินผ่านประตูหลายๆ บานเข้าสู่อาคารซึ่งดัดแปลงมาจากสถานีรถไฟเก่าที่มองเห็นท่าเรือกลางกรุงออสโล เมืองหลวงของนอร์เวย์ เพื่อแสวงหาสิ่งที่ยากจะเข้าใจ นั่นก็คือสันติภาพ

จากความคิดริเริ่มของกัยร์ ลุนเดอสตัด (Geir Lundestad) อดีตผู้อำนวยการสถาบันโนเบลแห่งนอร์เวย์ ให้ศูนย์โนเบลเพื่อสันติภาพแห่งนี้ทำหน้าที่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่แสดงงานเกี่ยวกับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ มูลนิธิที่เป็นอิสระแห่งนี้มีเงินทุนจากการบริจาคของเอกชนและเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลโดยมีการกิจเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้และความสนใจเกี่ยวกับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ รวมทั้งบอกเล่าเรื่องราวของอัลเฟรด โนเบล และผู้ได้รับรางวัลในสาขาสันติภาพ

วัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังการมีส่วนร่วมและการไตร่ตรองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสงคราม สันติภาพ และหนทางแก้ไขความขัดแย้ง นับตั้งแต่ศูนย์เปิดตัวในปี 2005 ได้ต้อนรับอาคันตุกะจำนวนกว่า 1,600,000 คนที่เข้ามาเยี่ยมชม นิทรรศการ ทั้งนิทรรศการถาวรและนิทรรศการชั่วคราวมากกว่า 60 ครั้งของที่นี่ ซึ่งรวมนิทรรศการ 12 ครั้งเกี่ยวกับรางวัลสันติภาพ และผู้ได้รับรางวัลโนเบล ตลอดจนถึงผู้ในระดับโลกด้วย

นอกเหนือจากงานดังกล่าวแล้ว ศูนย์ยังดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อเปิดกว้างทางความคิดเรื่องสันติภาพให้แก่เยาวชน ทั้งในส่วนของ การกำหนดนิยามและการปลูกฝังแนวคิดนี้ โดยมีเด็กอายุระหว่าง 6-19 ปีจากนอร์เวย์ ยุโรป และทวีปอื่นๆ มาเยี่ยมชมศูนย์ในแต่ละปี จำนวนมากกว่า 10,000 คน

© Johannes Granseth / ศูนย์โนเบลเพื่อสันติภาพ

ฮวน มานูเอล ซานโตส ประธานาธิบดีโคลอมเบีย และเป็นผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ ประจำปี 2016 ณ ศูนย์โนเบลเพื่อสันติภาพ เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2016

ทีมนักการศึกษาที่ผ่านการฝึกอบรมทั้งสี่คน จัดทำ 10 โครงการในแต่ละปี โดยออกแบบมาสำหรับเด็กๆ ครอบครัว และนักเรียนรุ่นใหญ่ โรงเรียนหรือบุคคลทั่วไปสามารถลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการศึกษาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ชั่วโมง รวมทั้งมีกิจกรรมอื่นๆ ด้วย อาทิ เสวนา และการชมภาพยนตร์ ซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ที่เป็นหัวใจหลักและความเป็นมาของรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ อย่างเช่น การแก้ไขข้อขัดแย้ง และเรื่องสิทธิมนุษยชน

การให้นิยามเรื่องสันติภาพ ไม่ใช่เรื่องง่าย

ภารกิจแรกของเราคือ การสำรวจดูแนวคิดเรื่องนี้กับเด็กๆ เด็กทุกคนรู้ว่าตนเองต้องการสันติภาพ แต่ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ ที่จะมาพูดคุยหรือสอนกันเรื่องนี้ เมื่อเราเริ่มพูดเรื่องนิยามของสันติภาพ นักเรียนส่วนใหญ่จะบอกตั้งแต่แรกเลยว่า สันติภาพคือการไม่มีสงคราม แต่เท่านั้นเพียงพอแล้วหรือ? เรากระตุ้นให้พวกเขาติดต่อ สันติภาพอาจเป็นอะไรที่มากกว่า การไม่มีสงครามได้หรือไม่? และถ้าเป็นเช่นนั้น มันคืออะไร? และอะไรละที่เป็นตัวทำลายสันติภาพ?

คำตอบที่เห็นเด่นชัดเลยก็คือ สงครามและความขัดแย้ง แต่สันติภาพก็อาจถูกทำลายได้จากสาเหตุความยากจน การแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ภัยพิบัติด้านสิ่งแวดล้อม หรือการไร้ซึ่งประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน เราเริ่มตั้งคำถามที่ยากขึ้น หากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติทำลายสันติภาพ เราควรต่อต้านเรื่องเหล่านี้หรือไม่? หากความยากจนทำลายสันติภาพ เราควรทำงานเพื่อกำจัดความยากจนมิใช่หรือ? หากการไร้สิทธิมนุษยชนทำลายความสงบสุข เราควรสร้างหลักประกันด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับทุกคนมิใช่หรือ?

นอกจากนี้ เรายังถามถึงมุมมองของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมสันติภาพ ที่ขณะดังกล่าวช่วยให้เราสามารถสำรวจหัวข้อต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ เช่น สิทธิมนุษยชน วิธีที่ประเทศต่างๆ และกลุ่มคนจะสามารถทำงานร่วมกันได้ รวมทั้งความเคารพในกันและกันระหว่างผู้คน จุดประสงค์ของคำถามเหล่านี้ก็เพื่อกระตุ้นให้พวกเขาเข้าใจว่าสันติภาพเป็นเรื่องเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ

เราเชื่อว่าเป้าหมายงานของศูนย์เราก็คือเพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้และค่านิยม ที่สามารถนำไปปรับเปลี่ยนเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนของพวกเขา การที่จะปลูกฝังจิตสำนึก ขันติธรรม และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้นั้น จำเป็นต้องสร้างรากฐานในเรื่องประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และการแก้ไขข้อขัดแย้ง

เริ่มต้นการสร้างรากฐาน

“ประชาธิปไตยต้องเกิดใหม่ในคนทุกๆ รุ่น และการศึกษาคือหม้อต้มทำคอลลอด” จอห์น ดิวอี้ นักปรัชญา นักจิตวิทยา และ นักปฏิรูปการศึกษาชาวอเมริกัน (1859-1952) ได้ระบุไว้ใน “โรงเรียนและสังคม” (*The School and Society*) เขาเชื่อมั่นในการสอนให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหามากกว่า การเรียนรู้แต่ข้อเท็จจริงโดยการท่องจำ พวกเราพยายามใช้วิธีการเดียวกันนี้

เมื่อพูดถึงเรื่องสิทธิมนุษยชน เราเริ่มด้วยคำถามพื้นฐาน เช่น ถามนักเรียนว่าพวกเขา รู้สึกว่ามีคนฟังเวลาที่พวกเขาแสดงความคิดเห็นหรือไม่? หลังจากนั้น ก็จะเป็นการโยนไปพูดถึงคนอื่นๆ ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้แสดงความคิดเห็น อย่างเป็นอิสระ อาทิ ผู้ได้รับรางวัลโนเบล อย่าง *เนลสัน แมนเดลา (Nelson Mandela)* และชาวเยอรมัน ผู้ต่อต้านความรุนแรงอย่าง *คาร์ล ฟอน ออสซีตสกี (Carl von Ossietzky)* จากนั้น เราก็ พูดคุยหาเรื่องกัน เรื่อง ความรับผิดชอบที่ตามมาจากสิทธิมนุษยชน ชั้นพื้นฐาน

เราปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องไปกับอายุ และความสามารถของผู้เรียน ยกตัวอย่างเช่น เรารู้ว่าการให้เด็กเล็กๆ แสดงบทบาทสมมติ นั้นใช้ได้ดีในการสอนเรื่องความสำคัญของสิทธิเด็ก ส่วนเด็กรุ่นโตๆ เราจะกระตุ้นให้พวกเขาแสดงจุดยืนในกรณีต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งจากชีวิตจริง เหนืออื่นใด เราพยายามสร้างหลักประกันว่าการสอนของเราสอดคล้องกับเป้าหมาย และช่วยสร้างสมรรถนะการคิดเชิงวิพากษ์ ให้แก่พวกเขา

ใช้ประสบการณ์จริงส่วนตัว

การอภิปรายโดยตรงกับคำถามปลายเปิด ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะความเห็นอกเห็นใจ ให้แก่นักเรียน อย่างเช่น การแบ่งแยกทางเชื้อชาติคืออะไร? จะเกิดอะไรขึ้นภายในจิตใจของคนที่ต้องพบเจอแต่การถูกเหยียดหยามเชื้อชาติซ้ำแล้วซ้ำเล่า? ผลที่ตามมาจากการเหยียดหยามเชื้อชาติมีอะไรบ้าง? ในการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการแสดงความคิดเห็นและเพิ่มความรู้เรื่องคำศัพท์ในเชิงทฤษฎี พวกเราใช้ประสบการณ์ส่วนตัวของนักเรียนเพื่อเน้นย้ำมุมมองเรื่องสิทธิมนุษยชนในระดับสากล รวมทั้งสร้างกรอบความคิดที่ปลอดภัยให้พวกเขาได้แบ่งปัน และลองตรวจสอบหาจุดยืนของกันและกัน

โครงการนี้ยังได้ใช้ประโยชน์จากคลังข้อมูลของเรา และจากผลงานของผู้ได้รับรางวัลโนเบลซึ่งถือเป็นตัวอย่างของการกระทำเพื่อสันติภาพที่เป็นรูปธรรมอันทรงพลัง อาทิ 1) นักประพันธ์และผู้ต่อต้านความรุนแรง ชาวออสเตรียที่ชื่อ เบอรัธา ฟอน ซุตต์เนอร์ (Bertha von Suttner) เธอเป็นผู้หญิงคนแรกและคนเดียวที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพในปี 1905 จากการเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพระหว่างประเทศ 2) มาร์ติน ลูเทอร์คิง จูเนียร์ นักเคลื่อนไหวชาวอเมริกัน (ได้รับรางวัลเมื่อปี 1964) จากวิธีการไม่ใช้ความรุนแรงในการเคลื่อนไหวส่งเสริมขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิพลเมือง และ 3) นักกฎหมายสิทธิมนุษยชนชาวอิหร่าน ชีริน อีบาดี (Shirin Ebadi) เขาได้รับรางวัลเมื่อปี 2003 ในฐานะที่ต่อสู้อย่างกล้าหาญเพื่อให้งานด้านสิทธิมนุษยชนสากลบรรลุผล

ในการติดตามความคืบหน้า พวกเราแนะนำให้ครูใช้บทสนทนาที่เริ่มต้นที่ศูนย์ กลับไปใช้ต่อยอดในห้องเรียน โดยเราจัดให้มีการติดตามผลผ่านทางเว็บไซต์ของเรา เพื่อสนับสนุนแผนปฏิบัติงานและให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ในเชิงลึก เรามักได้รับผลตอบรับที่ดีจากบรรดาครูที่กล่าวว่า การมาเยี่ยมชมที่นี้ช่วยกระตุ้นความคิด และการถกเถียงกันในหมู่นักเรียนได้เป็นอย่างดี

ทอริล ร็อกเซธ (Toril Rokseth) ชาวนอร์เวย์ เป็นผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาของศูนย์โนเบล เพื่อสันติภาพ โดยเธอเป็นผู้นำของทีมนักการศึกษาสี่คน

ทุงโนเบล ซึ่งได้รับการออกแบบโดย เดวิด สมอลล์ ศิลปินชาวอเมริกัน ที่มีถูกเรียกขานกันว่า หัวใจแห่งศูนย์โนเบลเพื่อสันติภาพ

แผนที่นำทาง

เปลี่ยนโลก

© Create Peace Project (www.createpeaceproject.com)

ผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยโครงการสร้างสันติภาพ (Create Peace Project) ซึ่งเป็นเวทีให้นักเรียนจากทั่วโลกได้มีการแลกเปลี่ยนสารแห่งสันติภาพ

เฟอร์นันโด เอ็ม. โรเบิร์ตส เจียน เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์ แปล

การให้การศึกษาแก่คนรุ่นใหม่เพื่อช่วยให้พวกเขาเข้าใจ สนใจ และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เรากำลังเผชิญอยู่เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เฟอร์นันโด โรเบิร์ตส ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาให้เหตุผลว่า เมื่อเราทำได้ เราจึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับโลกที่เราอาศัยได้อย่างสงบสุข เขาจึงสร้างหลักสูตรนวัตกรรมการศึกษาว่าด้วยเรื่อง การเป็นพลเมืองโลกที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดขึ้นมา 2 หลักสูตรเพื่อช่วยให้นักเรียนเติบโตเป็นพลเมืองโลกที่ดี

แล้วการศึกษาคืออะไรล่ะ หากมิใช่การสร้างโอกาสให้ผู้คนได้พัฒนาทักษะและกระบวนการทางความคิด อันจะช่วยให้พวกเขาสามารถดำเนินชีวิตก้าวไปสู่เป้าหมายที่มีคุณค่าได้? แนวคิดนี้มีมาอย่างน้อยตั้งแต่สมัยยาน โคเมเนียส ผู้เป็นครู นักบวช และนักการศึกษาเรืองนามในคริสต์ศตวรรษที่ 16 โดยเขาให้เหตุผลไว้ในหนังสือ Didactica Magna ของเขาว่า เราควรให้การศึกษาแก่คนทุกคนเพื่อจะได้มีสันติสุขในโลกของเรา

แนวคิดเดียวกันนี้สะท้อนให้เห็นได้จากการระบุว่าการศึกษาคือสิทธิประการหนึ่งในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1948 และในบทนำของธรรมนูญของยูเนสโก

การผนวกรวมสิทธิดังกล่าวไว้ในปฏิญญานี้ได้จุดประกายให้เกิดการปฏิวัติเงียบที่เด่นชัดที่สุดครั้งหนึ่งที่มนุษยชาติ เคยประสบมา การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วโลกเพิ่มขึ้นจากไม่ถึงร้อยละ 50 ในปี ค.ศ. 1948 เป็นมากกว่าร้อยละ 85 ในปัจจุบัน และอัตราส่วนของประชากรที่สามารถอ่านหนังสือได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36 เป็นร้อยละ 85 ในช่วงเวลาเดียวกัน (Global Rise of Education, 2017) อัตราส่วนการเข้าถึงการศึกษาที่สูงขึ้นในช่วงที่ประชากรโลกเพิ่มขึ้นจาก 2,500 ล้าน เป็น 7,300 ล้านคน ยิ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์โดดเด่นมากขึ้น

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ผมพยายามทำความเข้าใจว่าผมควรจะสนับสนุนการพัฒนากระบวนการศึกษาเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนในฐานะพลเมืองโลกให้ดีที่สุดได้อย่างไร กระบวนการศึกษาที่นำไปสู่สมรรถนะสากลได้นั้นจะต้องได้รับการส่งเสริมด้วยหลักสูตรคุณภาพสูง และได้รับการสนับสนุนในด้านการจัดเตรียมครูและการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล จากการทำงานร่วมกับพันธมิตรจำนวนมากทำให้ผมสามารถพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนที่ครอบคลุมด้วยกัน 2 หลักสูตรไล่ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรายังคงร่วมมือกับเครือข่ายโรงเรียนจากทั่วโลก พัฒนาศูนย์การเรียนรู้การสอนเพื่อให้นักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การปลูกฝังแนวคิดเชิงบวก

หลักสูตรแรกซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือ *การเพิ่มขีดความสามารถให้แก่พลเมืองโลก* (Empowering Global Citizens; 2016) ได้รับการจัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 2011 และ ค.ศ. 2012 เพื่อใช้สอนในหลักสูตร 6 - 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย แรกเริ่มมีการพัฒนาเพื่อใช้ในการสอนที่ Avenues: The World School ซึ่งเป็นเครือข่ายโรงเรียนเอกชนทั่วโลกและในเวลาสั้นกำลังก่อตั้งวิทยาเขตแห่งแรกในนครนิวยอร์ก

เราได้พัฒนารอบสมรรถนะ อันประกอบด้วย จริยธรรม ความรู้ สมรรถนะทางสังคม การรู้จักตัวเอง และกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการพัฒนาศักยภาพที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกในขณะเดียวกันก็ปลูกฝังแรงจูงใจและทักษะให้นักเรียนรับมือกับความท้าทายของโลก

หัวใจสำคัญของแนวคิดเรื่องสมรรถนะสากลคือ ความคิดเรื่องการเสริมสร้างพลังอำนาจ การปลูกฝังกระบวนการทางความคิดที่ว่านักเรียนแต่ละคนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ สามารถมีความคิดริเริ่มและแสดงบทบาทการเป็นผู้นำได้ เราใช้วิธีการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสนใจและความหลงใหลใคร่รู้ของตนเอง โดยมีผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

แทนที่จะมีส่วนร่วมเพียงแค่ความรู้ด้านเนื้อหา แต่นักเรียนยังได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในเชิงลึก ไม่ว่าจะเป็นการแสดงหุ่นกระบอก (ระดับอนุบาล) การวางแผนธุรกิจ (ระดับประถมศึกษาปีที่ 3) หรือกิจการเพื่อสังคม (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2) ตัวอย่างเช่น นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ศึกษาเรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของโลกผ่านการทำโครงการผลิตช็อกโกแลต และการสร้างสรรค์แคมเปญการตลาดที่โยงโยกับห่วงโซ่อาหารของโลก จริยธรรมการค้าเสรี และแรงงานเด็ก เมื่อหลักสูตรแรกนี้ได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ก็เห็นได้ชัดว่าเราจำเป็นต้องปรับหลักสูตรให้ง่ายขึ้นเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ในวงกว้าง คำติชมจากผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้จึงช่วยพวงให้เกิดแนวทางที่มีประสิทธิผลมากขึ้น และเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

ทำความเข้าใจโลกาภิวัตน์

หลักสูตรที่สอง การเพิ่มขีดความสามารถของนักเรียนในการพัฒนาโลกภายใน 60 บทเรียน (Empowering Students to Improve the World in Sixty Lessons; 2017) ได้เสนอเครื่องมือที่มีเป้าหมายดังกล่าว 3 ประการ ได้แก่ หลักปฏิบัติในการออกแบบ และปรับหลักสูตรความเป็นพลเมืองโลก หลักปฏิบัติในการออกแบบกลยุทธ์เพื่อการศึกษาในระดับโลกแบบครอบคลุมทั้งโรงเรียน และต้นแบบหลักสูตรจริง ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นตามกระบวนการที่นำเสนอไว้ในหนังสือ

ห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เอริกา มานน์ ในกรุงเบอร์ลิน (เยอรมนี) ออกแบบโดยสถาปนิกซูซานน์ ฮอฟมานน์ ได้รับการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนให้เป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน

การยอมรับและการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวอยู่ในวิสัยของโรงเรียนต่างๆ ที่จะทำให้ได้ โดยมีทรัพยากรและการสนับสนุนหลายระดับ การมีต้นแบบที่เป็นรูปธรรมช่วยให้การตีความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ในแต่ละชั้นต้องมีการสอนเพียง 5 บทเรียนเท่านั้น แต่ก็ต้องจัดลำดับอย่างเข้มงวด และแม่นยำ พร้อมกับมีชุดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

หลักสูตรที่สองนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับแผนที่สมรรถนะสากล ซึ่งระบุคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปลายไว้ว่าเป็นผู้ที่เข้าใจเรื่องโลกาภิวัตน์ และตระหนักถึงโอกาสที่โลกาภิวัตน์มอบให้แก่ผู้คนในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาชุมชนของตน สมรรถนะเหล่านี้ยังผนวกอยู่ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย

เป็นผู้นำการเรียนรู้ที่ทรงพลัง

ในฐานะที่ผมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษาระดับโลก (กลุ่มที่ทำงานนโยบายวิจัยจากความร่วมมือระดับนานาชาติถึงสู่ภาคปฏิบัติ) และเป็นผู้นำของโครงการนี้ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ตอนนี้ผมจึงมีโอกาสทำงานกับโรงเรียนและเครือข่ายโรงเรียนจำนวนมากจากทั่วโลก เราได้เรียนรู้ร่วมกันถึงวิธีการนำหลักสูตรความเป็นพลเมืองโลกที่จัดทำขึ้นมาไปใช้จริง โดยหลักสูตรเดิม 2 หลักสูตรได้รับการแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาจีนโปรตุเกส และสเปนแล้ว

เรากำลังเรียนรู้ว่าการวางเงื่อนไขสนับสนุนการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพสูงในวงกว้างให้มีความยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำร่วมกันผนวกกับความพยายามในการประสานงานในองค์กรต่างๆ ที่หลากหลายทั้งในภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมสมรรถนะของบรรดานักการศึกษาในการเป็นผู้นำไปสู่การเรียนรู้ที่ทรงพลังอย่างยั่งยืน

ในการทำงานเดียวกัน การสร้างโอกาสให้กับผู้นำทางการศึกษาเพื่อแบ่งปันสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้กับผู้อื่น สามารถกระตุ้นกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำที่ตั้งใจจัดทำขึ้นมา ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับคริสต์ศตวรรษที่ 21 ดังที่กล่าวถึงในหนังสือ *ดูแลนักเรียนทีละคน – เป็นผู้นำกระแสการศึกษาระดับโลก* (One Student at a Time. Leading the Global Education Movement; 2017)

ทั้งนี้มียุทธศาสตร์แนชัดว่าหลักสูตรคุณภาพสูงที่ตั้งใจจัดทำขึ้น และศาสตร์การสอนที่มีประสิทธิผล จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้นักเรียนเป็นพลเมืองโลกที่มีบทบาทแข่งขันได้ การศึกษาเป็นหนทางอันทรงพลังที่สุดทางหนึ่งในการช่วยนักเรียนให้สามารถพัฒนาโลกของเราให้ดีขึ้น ภารกิจให้การศึกษาแก่ผู้เรียน 1,200 ล้านคนในฐานะพลเมืองโลกจึงไม่เคยมีห้วงเวลาใดที่เร่งด่วนยิ่งไปกว่านี้อีกแล้ว

เฟอร์นันโด เอ็ม. โรเมร์ส (เวเนซุเอลา) เป็นอาจารย์พิเศษผู้เชี่ยวชาญด้านศึกษานานาชาติของมุลนิธิฟอร์ด และผู้อำนวยการโครงการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษาในระดับโลก และโครงการนโยบายศึกษานานาชาติที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านศึกษานานาชาติ เขาสนใจเรื่องการพัฒนาความเข้าใจแนวทางที่โรงเรียนสามารถทำให้นักเรียนมีพลังในการมีส่วนร่วมทั้งในเรื่องการเป็นพลเมืองและในเรื่องเศรษฐกิจ และช่วยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

การศึกษา: พื้นฐาน ที่สำคัญ ของสิทธิมนุษยชน

ไอแซค ลีออน แคนเดล เขียน

เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์ แปล

“การศึกษาเพื่อเสรีภาพไม่ได้หมายถึงหลักสูตรหรือวิธีการสอนแบบอิสระอย่างที่เราเคยคิดกันมาเสมอ หากแต่เป็นการสอนให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบและหน้าที่อย่างชาญฉลาด” ไอแซค แอล. แคนเดล (1881-1965) นักการศึกษาชาวอเมริกันได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “การศึกษาและสิทธิมนุษยชน” ซึ่งส่งไปยังยูเนสโกในปี ค.ศ. 1947 โดยมีเนื้อหาที่ตัดตอนมาดังต่อไปนี้

การศึกษามิใช่แค่การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเมื่อไม่นานมานี้เผยให้เห็นถึงความย้อนแย้งอันน่าฉงนที่แทบจะไม่มีใครเอ่ยถึงเงื่อนไขหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการตระหนักและการนำสิทธิมนุษยชนไปใช้อย่างถูกต้องเลย บางทีการละเลยไม่กล่าวถึงการศึกษาอาจมาจากสมมติฐานที่ว่า เราคิดกันไปเองว่าการศึกษาเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชน และเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการอุปโลกสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม จากประวัติศาสตร์การศึกษามีหลักฐานมากเพียงพอที่ทำให้เห็นว่าเราไม่ได้มองการศึกษาว่าเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชน และไม่มีการนำการศึกษาไปใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาความเข้าใจคุณค่าความสำคัญของสิทธิมนุษยชนเพื่อส่งเสริมปัจเจกบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์อย่างเต็มศักยภาพ ในแง่ประวัติศาสตร์มีแรงจูงใจอยู่สองประการที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา แรงจูงใจเดิมประการแรกจะมุ่งไปที่การปลูกฝังคนรุ่นใหม่ที่ให้ความเชื่อในนิยายทางศาสนาของพวกเขา ส่วนแรงจูงใจประการที่สองซึ่งมาพร้อมกับการใช้รูปแบบรัฐชาติ คือการสร้างจิตสำนึกของความจงรักภักดีต่อกลุ่มการเมืองหรือประเทศชาติ ในทั้งสองกรณีมีจุดมุ่งหมายเน้นไปที่การสร้างระเบียบวินัยให้อยู่ในอวกาศมากกว่าที่จะเป็นการให้การศึกษาศึกษาเพื่อเสรีภาพในฐานะที่เป็นมนุษย์ [...]

เนื่องจากยังไม่มีที่ยอมรับจากทั่วโลกว่าการศึกษาคือเรื่องของสิทธิมนุษยชนจึงจำเป็นที่จะต้องรวมการศึกษาเข้าไว้ในปฏิญญาทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจมีการจัดร่างขึ้นมาในอนาคต ทั้งนี้เราจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสิทธิในการได้รับการศึกษามากกว่าที่เขียนไว้ในบันทึกด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การยูเนสโก [27 มีนาคม ค.ศ. 1947]

การศึกษาสองระดับ

ผลที่น่าเศร้าอย่างหนึ่งอันเกิดจากการที่สถานศึกษาแบบดั้งเดิมถูกแบ่งออกเป็น 2 ระบบ – ระบบหนึ่งสำหรับประชาชนทั่วไปและอีกระบบสำหรับกลุ่มพิเศษ ก็คือ แม้ว่าจะมีการให้ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา แต่บางชนชั้นทางสังคมและเศรษฐกิจกลับรู้สึกว่าการศึกษานั้นไม่ได้เปิดสำหรับพวกเขา การจัดให้บริการความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาซึ่งเป็นที่ต้องการในหลายประเทศ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อเปลี่ยนเจตคติเชิงจิตวิทยาซึ่งถูกบ่มเพาะมาจากการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม

ด้วยเหตุนี้ ในการหารือเกี่ยวกับแผนการปรับโครงสร้างการศึกษาในประเทศฝรั่งเศส อองรี โลฌีเยร์ จึงได้เขียน (ในหนังสือรายงานประจำปีการศึกษาของสถาบันนานาชาติวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย หน้า 136 f, นิวยอร์ก, 1944) ไว้ว่า: “ชาวฝรั่งเศสหลายชั่วอายุคนดำเนินชีวิตอยู่ในบรรยากาศที่มีความเสมอภาคกันในทางทฤษฎี แต่ไม่เสมอภาคกันในความเป็นจริง ซึ่งในทางปฏิบัติคนทั่วไปยอมรับสภาพดังกล่าวได้เนื่องจากสภาพการดำเนินชีวิตของชาวฝรั่งเศสอยู่ในเกณฑ์น่าพึงพอใจแน่นอนว่าผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของความไม่เสมอภาคโดยตรงแทบจะไม่ตระหนักถึงความไม่เสมอภาคนี้ หรือไม่ได้เดือดร้อนจากความไม่เสมอภาคนี้แต่อย่างใด ลูกชายของคนงานหรือแรงงานภาคเกษตรไม่เคยคิดฝันว่าเขาอาจกลายเป็นผู้ปกครองอาณานิคม ผู้อำนวยการในกระทรวง เอกอัครราชทูตจอมพล หรือผู้ตรวจสอบด้านการคลัง แม้จะรู้ว่าตำแหน่งดังกล่าวมีอยู่จริง แต่สำหรับเขาแล้ว ตำแหน่งเหล่านั้นอยู่ในโลกที่สูงส่งกว่าซึ่งไม่เปิดรับเขา บ่อยครั้งที่สถานการณ์เช่นนี้ไม่ทำให้ผู้คนเกิดแรงบันดาลใจหรือรู้สึกชื่นชมใจ รวมทั้งไม่ได้ปลุกเร้าผู้คนให้ต้องการเรียกร้องสิทธิ์ หรือเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน” [...]

อย่างไรก็ตาม การยอมรับว่าการศึกษาคือเรื่องของสิทธิมนุษยชนเป็นเพียงด้านเดียวของปัญหา เพราะมันเกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิต่างๆ ของมนุษย์ อาจมีการจัดให้เข้าถึงการศึกษาในทุกระดับอย่างเป็นอิสระโดยไม่ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาหรือวิธีการสอน แต่เดิมคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะแตกต่างจากคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพราะการศึกษาระดับประถมศึกษาจะมุ่งไปที่การให้ความรู้ในระดับหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นการท่องจำเป็นหลักเพื่อบ่มเพาะจิตวิญญาณพื้นฐาน (l'esprit primaire) ส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอการศึกษาวัฒนธรรมเสรีหรือทั่วไป ทั้งสองกรณี ไม่มีการอบรมสั่งสอนแบบฝังรากลึกเพื่อให้ใช้และอุปโลกเสรีภาพเหล่านั้น ซึ่งมีอยู่ในรายการของสิทธิมนุษยชน ยกเว้นผลที่ได้รับทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการศึกษาส่วนใหญ่ถูกรองรับด้วยการสอบ การให้ความสำคัญจึงค่อนข้างเป็นไปในทางการบ่มเพาะให้นักเรียนยอมรับอำนาจทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือของครูผู้สอน

เสรีภาพไม่ใช่ว่าทำอะไรก็ตามอำเภอใจ

เมื่อแนวโน้มเริ่มเปลี่ยนจากการเน้นเรื่องระเบียบวินัย การปลูกฝังความเชื่อ และอำนาจนิยม ไปให้ความสำคัญกับเรื่องเสรีภาพ บ่อยครั้งก็มักจะลืมนึกไปว่าเสรีภาพคือชัยชนะที่ได้มาจากการแสวงหา และการศึกษาเพื่อเสรีภาพทุกประเภทต้องการระเบียบวินัยในการเรียนรู้ที่จะตระหนักถึงผลลัพธ์ทางศีลธรรมจากการกระทำของตนเอง การศึกษาเพื่อเสรีภาพไม่ได้หมายถึงแผนการสอนหรือวิธีการสอนแบบอิสระอย่างที่เราเคยคิดกันมาเสมอ หากแต่เป็นการสอนให้ใช้ความรับผิดชอบและหน้าที่อย่างชาญฉลาด

หากหลักการนี้ถูกต้อง มันหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของครูและการสอนด้วยเช่นกัน หากครูจะต้องเป็นมากกว่าผู้ส่งมอบความรู้ที่วัดผลด้วยการสอบแล้วละก็ ข้อจำกัดเดิมๆ ที่มอบหมายให้ครูสอนตามหลักสูตรการศึกษาที่มีการกำหนดรายละเอียด พร้อมวิธีการสอนและการควบคุมผ่านการตรวจสอบและการสอบก็จะต้องถูกแทนที่ด้วยแนวความคิดเตรียมความพร้อมที่แตกต่างออกไปซึ่งครูผู้สอนพึงพอใจ

© posterfortomorrow 2011 - Sarah Hartwig

“ ในความคิดเห็นของพ่อแม่ที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพเสรีภาพอันสำคัญอย่างยิ่งก็คือ การไม่สร้างปฏิกิริยาสะท้อนกลับอย่างมีเงื่อนไข (ทาวด้านจิตวิทยาหรือด้านอื่นๆ) ในช่วงอายุที่เด็กยังป้องกันตนเองไม่ได้ และเด็กๆ ไม่สามารถทำให้อันตรธานหายไปได้ในภายหลัง หากเราเคารพเสรีภาพนี้ก็ต้องห้ามสอนเด็กว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นความจริงแท้ที่โต้แย้งไม่ได้ ในสิ่งที่แม่แต่ผู้ใหญ่ที่มีการศึกษาส่วนใหญ่ก็ยังไม่ยอมรับคำสอนนั้นๆ ในเรื่องนี้เรานำไปใช้กับศาสนาและประวัติศาสตร์ได้ด้วย ”

อัลเบิร์ต สเวนต์-กีออร์กกี (1893-1986) นักชีวเคมีชาวฮังการีผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาการแพทย์ ปี 1937 จากการสำรวจของยูเนสโก ปี 1947-48

ไอแซค แอล. แคนเดล (1881-1965) นักการศึกษาชาวอเมริกันผู้บุกเบิกด้านการศึกษาเปรียบเทียบ ได้ทำการศึกษา ระบบการศึกษาอย่างครอบคลุมทั่วโลก แคนเดลซึ่งถือกำเนิดในโรมาเนียและมีบิดามารดาเป็นชาวอังกฤษ ได้เขียนหนังสือมากกว่าสี่สิบเล่มและบทความมากกว่า 300 ชิ้น เป็นบรรณาธิการให้กับวารสารวิชาการหลายเล่ม และยังคงสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ในสหราชอาณาจักรและมหาวิทยาลัยโคลัมเบียในสหรัฐอเมริกา สถานศึกษาที่เขาสำเร็จเรียนจบ

การเตรียมความพร้อมนั้นจะต้องมีการยกขึ้นไปสู่ระดับเดียวกันกับการเตรียมความพร้อมสำหรับวิชาชีพอิสระอื่น ๆ หากความพยายามของครูมุ่งไปที่การพัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นอิสระและการศึกษาเพื่อเสรีภาพในด้าน : การพูด การแสดงความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร และการไต่ถาม ครูที่ผ่านการเตรียมความพร้อมควรจะมีอิสระในวิชาชีวะ และควรตระหนักว่าเสรีภาพที่ปราศจากสำนึกของความรับผิดชอบจะเสื่อมถอยลงจนกลายเป็นเสรีภาพที่เกินขอบเขตอย่างง่ายดาย

ก่อนที่จะนำสิทธิต่างๆ ของมนุษย์ไปรวมไว้ในแผนการศึกษาได้ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งในอดีตมีคณาการการศึกษาไปใช้เป็นเครื่องมือของนโยบายชาตินิยม ซึ่งบ่อยครั้งมักจะหมายถึงการปลูกฝังความเชื่อเรื่องการแบ่งแยกประเทศหรือเชื้อชาติและความคิดที่ว่าตนเหนือกว่าผู้อื่น แม้แต่หลักสูตรที่มีมนุษยศาสตร์เป็นแกนกลางก็มีการทู่ทอความสนใจมากมายให้กับเปลือกนอก จนทำให้สูญเสียความหมายที่เป็นหัวใจของมนุษยนิยมไป

รางวัลจากการศึกษา (Education Rewards) ภาพโปสเตอร์ฝีมือของซาราห์ ฮาร์ทวิก ศิลปินชาวเยอรมัน ถือเป็น 1 ใน 10 โปสเตอร์ที่ดีที่สุดจากการประกวดในหัวข้อ “สิทธิในการได้รับการศึกษา” ซึ่งจัดขึ้นในปี ค.ศ. 2014 โดย 4tomorrow องค์กรสิทธิมนุษยชนที่ไม่แสวงหากำไร

เป้าหมายร่วมกันที่อยู่ในแนวคิดเรื่องสิทธิต่างๆ ของมนุษย์จะบรรลุผลได้ก็ต่อเมื่อแผนการศึกษาและการเรียนการสอนตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตระหนักที่ว่า วัฒนธรรมของชาติทุกชาติล้วนแล้วแต่เป็นหนี้อิทธิพลจากมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์ทุกเชื้อชาติและทุกวัยมากกว่าที่ยอมรับกันบนพื้นฐานเช่นนี้ เราจึงสามารถรวมเสรีภาพต่างๆ ไว้ในสิทธิของมนุษย์ได้ด้วยวิธีนี้เท่านั้นจึงจะสามารถพัฒนาแนวคิดที่แท้จริงของมนุษยนิยมให้เป็นเป้าหมายในการศึกษาได้ ท้ายที่สุดการบรรลุเป้าหมายขึ้นอยู่กับการศึกษาเพื่อเสรีภาพต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีระเบียบวินัย ดังคำกล่าวของรุสโซว์ที่ว่า มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังระเบียบวินัยเพื่อชื่นชมเสรีภาพอันเป็นสิทธิของเขา

การศึกษา สำหรับผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติ:

สิทธิมนุษยชนที่มีอาจเพิกถอนได้

ฟอนต์ คุแมนส์ เจียน
พิทวัส ปกฤษต์ตริงยี แปล

สิทธิทางการศึกษามักจะถูกมองข้าม
อยู่เสมอ... จนกว่ามันจะถูกละเมิด!
การศึกษาช่วยให้ผู้อพยพข้ามชาติ
สามารถบูรณาการเข้ากับสังคม
ใหม่ๆ ของพวกเขาได้อย่างเต็มที่
จึงเป็นเครื่องมือที่ขาดเสียมิได้
ในการปกป้องเสรีภาพและศักดิ์ศรี
ของผู้อพยพทุกคน อย่างไรก็ตาม
แรงกดดันใจอันชอบธรรมนี้
ต้องเผชิญอุปสรรคนานัปการ
ในทางปฏิบัติ

ส่วนโอเดียของวารสารยูเนสโก คุริเย ฉบับนี้
(จากบทความในวารสารยูเนสโก คุริเย) ขอร่วม
ฉลองวันแรงงานระหว่างประเทศในวันที่ 18
ธันวาคม นี้ด้วย (ของทุกปีด้วย)

© UNHCR / Alkaterini Kitidi

เด็กน้อยผู้อพยพขณะรอเข้ารับ
การลงทะเบียนเป็นผู้ลี้ภัยหลังจาก
เดินทางมาถึงเกาะซาโมสของกรีซ
(2016)

มาตรา 26 ของปฏิญญาสากลว่าด้วย
สิทธิมนุษยชนระบุว่า การศึกษาคือเครื่องมือ
สำคัญในการปกป้องศักดิ์ศรีของมนุษย์
สิทธิมนุษยชนทั้งปวงทวีความหมายยิ่งขึ้น
เมื่อตกอยู่ในสถานะที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด
อาทิ เมื่อผู้คนถูกบีบบังคับให้ต้องหนีจาก
ภาวะขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ หรือถูกตามล่า –
ข่มเหงรังแก หรือเพียงเพราะพวกเขาต้องการ
แสวงหาชีวิตที่ดีกว่าทางด้านเศรษฐกิจและ
สังคม เมื่อผู้อพยพเดินทางมาถึงประเทศใหม่
พวกเขาไม่สามารถคาดการณ์สถานะ
ทางด้านสิทธิทางการศึกษาได้เลย

สำหรับผู้ลี้ภัย การได้รับการศึกษาเป็นหนทาง
ที่ดีที่สุดในการได้รับ – สถานภาพสมาชิก
ที่สมบูรณ์ในประเทศเจ้าบ้านของพวกเขา
แรงงานอพยพข้ามชาติและบุตรหลาน
ที่มีเอกสารถูกต้องสามารถเก็บเกี่ยว
คุณประโยชน์ทางปัญญาและทางสังคม
จากการศึกษาในโรงเรียนที่พวกเขาเรียนรู้
เกี่ยวกับสังคมใหม่ที่พวกเขาอาศัยอยู่

ส่วนผู้ขอลี้ภัยที่กำลังรอเอกสารซึ่งจะชี้ชะตา
อนาคตของพวกเขา ก็จำเป็นต้องเข้า
คอร์สเรียนภาษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะ
ผู้เยาว์ที่ไม่มีผู้ปกครอง สำหรับผู้อพยพ
ที่ไร้เอกสาร การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ช่วยสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิต
นอกเหนือไปจากความภาคภูมิใจในตนเอง
ที่เพิ่มขึ้น สิทธิทางการศึกษาระบุให้
ประเทศเจ้าบ้านจัดให้บริการทางการศึกษา
และทรัพยากรทางด้านการเงินเพื่อให้
ผู้อพยพทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เป็นอย่างดี

สถานการณ์ด้านการศึกษาของผู้ลี้ภัยและ
ผู้ขอลี้ภัยในค่ายผู้อพยพชั่วคราว
ตามเขตชายแดนของประเทศที่มีความ
ขัดแย้ง (เช่น เลบานอน จอร์แดน กรีซ
และตุรกี) ยิ่งเปราะบางมากขึ้นไปอีก
เนื่องเพราะขาดแคลนทั้งด้านอาคารเรียน
อุปกรณ์การเรียนการสอน ครูผู้มีความรู้
และงบประมาณ

ในกรณีดังกล่าว ใครควรจะเข้ามารับผิดชอบ
เพื่อ บังคับใช้กฎหมายว่าด้วย
สิทธิทางการศึกษาล่ะ? แน่ละว่าจะต้องเป็น
ประชาคมนานาชาติ แต่การลุกขึ้นมา
ปกป้องผู้คนที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง
จำเป็นต้องมีความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวและ
เจตนาารมณ์ทางการเมืองอันแรงกล้า
บ่อยครั้งที่เราจำเป็นต้องมีงบประมาณ
เพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความจำเป็น
ด้านการศึกษาสำหรับบุคคลกลุ่มเหล่านี้
สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัย
แห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ต้องพึ่งพาเงิน
บริจาคพิเศษเป็นหลักในการจัดให้บริการ
ทางการศึกษาแก่ผู้ลี้ภัยในค่ายผู้อพยพ
หากเด็กผู้อพยพเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่ดี เราก็อาจสูญเสียคนรุ่นนี้
ไปเลย

สิ่งที่กฎหมายให้หลักประกัน

กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศให้หลักประกันทางการศึกษากับทุกคนโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ หลักการไม่เลือกปฏิบัตินี้ครอบคลุมปัจเจกชนที่อยู่หน่วยเรียนในประเทศทุกคน ซึ่งรวมบุคคลไร้สัญชาติไม่ว่าพวกเขาจะมีสถานภาพทางกฎหมายเช่นใด ดังนั้นแม้แต่ผู้อพยพที่ลักลอบเข้าเมืองก็สามารถเรียกร้องสิทธิทางการศึกษาได้ สิทธิดังกล่าวก่อให้เกิดพันธกิจที่ชัดเจนขึ้นทันที โดยที่รัฐไร้เสรีภาพในการโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น ห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติในทุกด้านเพราะจะเป็นการสันคลอนรากฐานของกฎหมายฉบับนี้ นัยก็คือสิทธิอื่นเท่าเทียมในการเข้าถึงสถานศึกษาซึ่งเป็นแก่นหรือสาระขั้นต่ำที่สุดของสิทธิทางการศึกษา

นี่คือผลพวงจากสิทธิมนุษยชนสากล มาตราการพิเศษเพื่อปกป้องสิทธิทางการศึกษาเกิดจากอนุสัญญาปี 1951 ที่ว่าด้วยเรื่องสถานภาพของผู้ลี้ภัย มาตรา 22 ระบุว่า รัฐ “พึงปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัยเช่นเดียวกับพลเมืองของตนในด้านการประถมศึกษา” และ “ในทุกกรณีต้องได้รับการปฏิบัติที่ไม่ด้อยไปกว่าบุคคลต่างด้าวที่อยู่ในสถานการณเดียวกัน ในเรื่องทีนอกเหนือจากการประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเข้าถึงการศึกษา การให้การยอมรับใบประกาศนียบัตรและปริญญาบัตรจากสถานศึกษาต่างชาติ รวมไปถึง การลดค่าเล่าเรียน และการให้ทุนการศึกษา”

ในการนี้ มาตรา 3 (1) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (1989) เพิ่มเติมว่า “พึงคำนึงถึงคุณประโยชน์ที่ดีที่สุดอันจะเกิดแก่ตัวเด็กเป็นประการแรก” ในการกระทำทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งหมายรวมการจัดให้บริการทางการศึกษาต่อเด็กอพยพข้ามชาติทุกคน

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติทุกคนและครอบครัว (1990) ให้หลักประกันว่าแรงงานข้ามชาติ บุตรหลาน และสมาชิกในครอบครัว จะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกับพลเมืองของประเทศที่จ้างงาน

ภาพชื่อ การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยศิลปินชาวเยอรมัน เลออน โลเวนทราต เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Arts4 Global Goals initiative ซึ่งนำเสนอโดย อูเต้-เฮนเรียต โอโฮเฟน ทูตพิเศษของยูเนสโก ด้านการศึกษาเพื่อเด็กกลุ่มที่ด้อยโอกาสที่สุด

ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก มาตรา 30 ระบุว่า “บุตรของแรงงานข้ามชาติทุกคนพึงได้รับสิทธิพื้นฐานทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับพลเมืองของประเทศนั้นๆ รัฐไม่อาจปฏิเสธหรือจำกัดสิทธิ์ในการเข้าถึงการศึกษาประถมวัย ด้วยเหตุผลการลักลอบเข้าเมืองของผู้ปกครองหรือของเด็กเองในประเทศที่เป็นนายจ้าง” แต่ปัญหาของอนุสัญญาดังกล่าวอยู่ที่ว่า การลงสัตยาบันของประเทศจ้างงานยังอยู่ในวงแคบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอนุสัญญาดังกล่าวระบุพันธกิจไว้มากมาย

ในระดับภูมิภาค อนุสัญญาของยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (1950) บรรลุเนื้อหาไว้อย่างชัดเจนว่า “ไม่มีผู้ใดพึงได้รับการปฏิเสธสิทธิทางการศึกษา” (มาตรา 2 ในพิธีสารฉบับแรก)

กฎหมายสหภาพยุโรปกำหนดให้ผู้เยาว์ซึ่งกำลังขอลี้ภัยและผู้ลี้ภัยสามารถเข้าถึงการศึกษาเอกเช่นเดียวกับพลเมืองของภาคีสมาชิกสหภาพยุโรป ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศภาคีสมาชิกสามารถเรียกร้องสิทธินี้ได้ ซึ่งรวมถึงแรงงานลักลอบเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม สิทธิดังกล่าวครอบคลุมเฉพาะระดับประถมและมัธยมศึกษาเท่านั้น

....และปัญหาต่างๆ ในทางปฏิบัติ

ในทางปฏิบัติ การจัดการศึกษาให้แก่ผู้อพยพตามสิทธิก่อให้เกิดปัญหาและความท้าทายมากมายต่อรัฐบาลของประเทศเจ้าบ้าน

อาจจะมึผลดีต่อส่วนรวมหากสามารถป้องกันผู้ลักลอบเข้าเมืองมิให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในสังคมผ่านระบบการศึกษา ในทางปฏิบัติอาจมีการจัดสรรทรัพยากรอันจำกัดให้เฉพาะผู้อพยพที่มีใบอนุญาต หรือเพื่อสร้างหลักประกันว่าจะยังคงมีแรงงานข้ามชาติ ในอนาคตเมื่อประเทศเจ้าบ้านก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ในทางตรงข้าม ผู้อพยพเข้ามาใหม่มีความชอบธรรมในการทำตนให้กลายเป็นสมาชิกในสังคมใหม่อย่างเต็มตัว ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงรุก ซึ่งการศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนในเรื่องนี้ แม้ว่ารัฐภาคีจะมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินสำหรับผู้อพยพ แต่ขณะที่กำลังจัดทำก็จำเป็นต้องเคารพในพันธกิจ การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้อพยพตามที่ภาคีสมาชิกได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนด้วยความสมัครใจ

ตัวอย่างเช่น หากมองในแง่ผลประโยชน์ของสาธารณชน รัฐภาคีอาจต้องพยายามยับยั้งมิให้ผู้จะลักลอบเข้าเมืองเดินทางออกจากแผ่นดินแม่ของพวกเขา เพื่อมิให้เดินทางฝ่าอันตรายมาจนถึงยุโรป อย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้ผู้ลักลอบเข้าเมืองเดินทางมาถึงยุโรปแล้ว รัฐก็จำเป็นต้องเคารพสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีได้หมายความว่าต้องให้ผู้ลักลอบเข้าเมืองเข้าถึงบริการทุกอย่างของรัฐ เฉกเช่นพลเมืองของประเทศเจ้าบ้าน ภาคีสมาชิกมีความชอบธรรมในการจำกัดการเข้าถึงบริการระดับอุดมศึกษาหากประเด็นนี้เป็นจุดดึงดูดความสนใจให้มีผู้ลักลอบเข้าเมืองเพิ่มขึ้น ทว่ารัฐภาคีไม่สามารถจำกัดการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือประถมศึกษา สิทธินี้ต้องบังคับใช้โดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ทั้งสิ้น

เราทราบดีว่าผู้ลี้ภัยจำนวนหนึ่งอาจจะเข้ามาอาศัยอยู่อย่างถาวร เพราะว่าเป็นไปไม่ได้ที่พวกเขาจะเดินทางกลับมาตุภูมิ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลในระดับท้องถิ่นและระดับชาติต้องร่วมกันจัดวางนโยบายการศึกษาที่เหมาะสมทางด้านวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้อพยพบูรณาการตนให้เข้ากับสังคมเจ้าบ้านและสามารถเข้าถึงตลาดแรงงาน

เหนือสิ่งอื่นใด จำต้องมีดุลยภาพระหว่างความต้องการจำเป็นด้านการศึกษาสำหรับผู้อพยพเยว่ร้ายกับความแตกต่างด้านการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของพลเมืองและผู้มีใช้พลเมืองของประเทศเจ้าบ้าน อาทิ จำเป็นต้องจัดการสอนภาษาให้แก่ผู้อพยพทันทีที่พวกเขามาถึง

แน่นอนว่า การให้หลักประกันแก่ผู้ลี้ภัยด้านการศึกษา ที่อยู่อาศัย สังคม สุขอนามัย และการจัดหางาน ย่อมก่อให้เกิดภาระทางการเงินต่อรัฐบาลที่เป็นเจ้าบ้าน นโยบายเอื้ออาทรต่อผู้อพยพบางครั้งจึงอาจทำให้พลเมืองบางส่วนเกิด ความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ ไม่พอใจ และความเข้าใจผิดได้ รัฐบาลจึงต้องชี้แจงเหตุผลในการตัดสินใจใช้นโยบายดังกล่าว เพื่อแสดงความชอบธรรมโดยเปรียบเทียบให้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนกับงบประมาณในด้านอื่นๆ รวมทั้ง ประโยชน์ด้านการเมือง ตลอดจนพันธกิจของรัฐบาลด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากลควบคู่ไปด้วย

สรุปได้ว่า ประเด็นสำคัญคือการตระหนักไว้ในวงกว้างว่าสิทธิทางการศึกษาของผู้อพยพเป็นสิทธิมนุษยชนที่พึงพิงถองนมิได้ และมีใช้เป็นแค่เป้าหมายที่ต้องไปถึงโดยใช้มาตรการทางนโยบายของรัฐเท่านั้น ผู้บริหารทั้งในระดับสถานศึกษาระดับท้องถิ่น และระดับประเทศจักต้องตระหนักในเรื่องนี้และปฏิบัติให้สอดคล้องกัน

ฟอนส์ คูแมนส์ – หัวหน้าภาควิชายุโรปและกฎหมายระหว่างประเทศ ชาวดัตช์ดำรงตำแหน่งประธานของยูเนสโกด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพที่มหาวิทยาลัยมาสตริชต์ รวมทั้งเป็นผู้อำนวยการศูนย์มาสตริชต์เพื่อสิทธิมนุษยชน และเป็นสมาชิกในเครือข่ายการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนของเนเธอร์แลนด์

ต้องสร้างสะพาน....อย่างก่อกำแพง

ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้คนจำนวนมากมายมหาศาลอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนต้องโยกย้ายถิ่นฐาน ทั้งโดยสมัครใจและถูกบังคับให้ละทิ้งบ้านของตน งานด้านการศึกษาจึงมีความยุ่งยากซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณและจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขโดยใช้นวัตกรรมผสมกับความยืดหยุ่น นี่คือการสละสลวยของรายงานติดตามผลการศึกษาทั่วโลกประจำปี 2019 ของยูเนสโก

เรื่อง การย้ายถิ่นฐาน การพลัดถิ่น และการศึกษา : ต้องสร้างสะพาน...อย่างก่อกำแพง
รายงานฉบับนี้วิเคราะห์การทดลองใช้แนวทางแก้ไขหลากหลายแนว ซึ่งส่งผลสำเร็จแตกต่างกันไป มีบทสรุปเป็นชุดข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มผู้กำหนดนโยบายที่กำลังหาแนวทางรับมือกับเรื่องนี้

การศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อการตัดสินใจในเรื่องที่ว่า ผู้คนควรจะย้ายถิ่นหรือไม่? และควรจะย้ายไปอยู่ที่ใด? การศึกษาส่งผลต่อผู้ย้ายถิ่นในเรื่องการปรับตัว เจตคติ แรงบันดาลใจ ความเชื่อ และความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งในสังคมประเทศเจ้าบ้านทว่าในความเป็นจริง แม้ประเทศเจ้าบ้านจะสามารถให้ที่พักพิงที่ปลอดภัย แต่ผู้อพยพจำนวนมากโดยเฉพาะกลุ่มผู้พลัดถิ่นก็ยังต้องเผชิญหน้ากับอุปสรรคด้านการบริหารจัดการของทางการและการเลือกปฏิบัติ ซึ่งมักจะกีดกันการเข้าถึงบริการทางการศึกษาในทุกระดับ

รายงานประจำปีฉบับนี้แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศเจ้าบ้านควรบรรจุเรื่องการให้การศึกษาแก่ผู้อพยพและผู้ลี้ภัยไว้ในแผนปฏิบัติการ ผู้อพยพส่วนใหญ่มีทั้งพรสวรรค์และแรงบันดาลใจ หลายต่อหลายคนสามารถก้าวข้ามอุปสรรคใหญ่หลวงไปได้จนส่งผลให้มีชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น การขยายการเข้าถึงการศึกษาให้แก่ผู้อพยพช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของพวกเขา

การเพิกเฉยความสำคัญของการศึกษาสำหรับผู้อพยพจึงเป็นความล้มเหลวที่ไม่สามารถตระหนักถึงพลังในการรับมือกับปัญหาด้านความหลากหลายและการส่งเสริมการบูรณาการในสังคม หากมีการอบรมครูอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมด้วยวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การให้การศึกษาที่มีคุณภาพจะสามารถปลูกฝังผู้เรียนให้มีทักษะในการเอบรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้วิจารณญาณเกี่ยวกับภาพลักษณ์เหมารวมของพวกเขาที่เกี่ยวข้องกับผู้คนต่างเชื้อชาติ การศึกษาในลักษณะนี้สามารถสร้างสะพานเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งมีความจำเป็นเหลือเกิน เพื่อยุติการแบ่งแยก และเพื่อแสวงสร้างทางไปสู่โลกที่มีความเป็นปึกแผ่นและมีความยุติธรรมมากกว่าเดิม

วารสาร

ความร่วมมือ กับต่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการด้านต่างประเทศที่สำคัญสำหรับใช้ประโยชน์ในการดำเนินการ การศึกษาและการวิจัยของหน่วยงาน สถานศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
- เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานความร่วมมือ กับต่างประเทศ ของกระทรวงศึกษาธิการ
- เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจสามารถ ติดตามความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าในงานด้านต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ
- เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงวิชาการเกี่ยวกับความร่วมมือกับต่างประเทศ ของกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศในอนาคต ให้มีคุณค่า และมีประสิทธิผลมากขึ้น
- เพื่อเป็นแหล่งรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับใช้ในการสืบค้น อ้างอิง และเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

กำหนดออก

วารสารราย 2 เดือน ปีละ 6 ฉบับ

ที่ปรึกษา

ศุภรียา อมตวิวัฒน์

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บรรณาธิการ

ชนิษฐา ห้านิรัตติศัย

ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ช่วย

บรรณาธิการ

สมทรง งามวงษ์

จิตรลดา จันทร์แหยม

พิมพ์วิรัชญ์ เมืองนิล

สุปราณี คำยวง

วิไลลักษณ์ ผดุงกิตติมาลย์

นฤมล สุวรรณเนตร

วิมล ลุ่มพิภานนท์

กุสุมา นวพันธ์พิมล

สุเมธ อรรถพันธ์พจน์

พิมพ์ชนา ดารารวัช

ผู้แปล

เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์

พิทวัส ปทุมต์ตรังษี

จงจิต อนันต์คูศรี

ผู้ตรวจแก้ไข

บทความแปล

พิทวัส ปทุมต์ตรังษี

สำนักงาน

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ถนนราชดำเนินนอก ดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร 0 2628 5646 ต่อ 122 - 124 โทรสาร 0 2281 0953

www.bic.moe.go.th

หมายเหตุ : บุคคลหรือองค์กรใดต้องการนำข้อความ บทความหรือภาพถ่าย ที่อยู่ในวารสารฉบับนี้ไปตีพิมพ์หรือประโยชน์ในสิ่งตีพิมพ์อื่น หรือ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ ขอความกรุณาแจ้ง สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทราบเป็นการล่วงหน้า และขอให้ระบุชื่อผู้เขียนหรือชื่อวารสารในการอ้างอิงด้วย

28 SEPTEMBER
INTERNATIONAL DAY FOR
**UNIVERSAL
ACCESS TO
INFORMATION
2019**

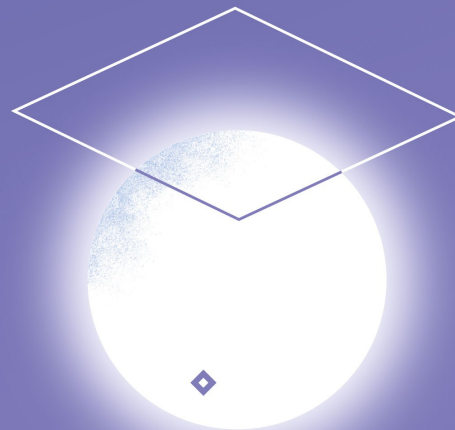

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Sustainable
Development
Goals

Access to Information: Leaving No One Behind!

#AccessToInfoDay
#RightToKnow